

Europska
komisija

PANORAMA

LJETO 2018. / Br. 65

PAMETNIJA
I ZELENJA
EUROPA NAKON
2020.

DOBRO
UPRAVLJANJE
ZA KOHEZIJSKU
POLITIKU

Kohezijska politika: prema pametnijoj budućnosti

Regionalna
i urbana politika

PANORAMA

U ovom izdanju...

Ljetno izdanje časopisa *Panorama* okrenuto je budućnosti i u njemu se razmatra predloženi proračun Europske komisije za razdoblje financiranja 2021. – 2027. Uz uvodni članak u kojem su predstavljeni prijedlozi i način na koji bi željeli reformirati kohezijsku politiku, donosimo vam ekskluzivan intervju s povjerenicom Crețu u kojem predstavljamo glavne razvoje i njihove razloge te donosimo prve reakcije različitih dionika diljem Europe.

Naš je fokus ovoga puta usmjeren na Irsku koja trenutačno slavi 45 godina članstva u EU-u. U intervjuu s ministrom javnih rashoda, Paschalom Donohoeom, i kroz odabir projekata pokazujemo kako je financiranje EFRR-a pomoglo Irskoj postati inovativnija i konkurentnija.

Otkrivamo imena 21 finalista ovogodišnjih nagrada RegioStars i donosimo pregled tema i pojedinosti sljedećeg Europskog tjedna regija i gradova koji se početkom listopada održava u

Bruxellesu. Ujedno istražujemo raznovrsne projekte kulturne baštine koje podupire EFRR radi obilježavanja Europske godine kulturne baštine, a u rubrici Zabilježeno fotoaparatom istaknute su inovacije u Poljskoj. Donosimo izvješće o nedavnoj konferenciji o dobrom upravljanju, razmatramo različite inicijative kojima se pomaže u izgradnji administrativnog kapaciteta u EU-u te pratimo neprestane pustolovine naših mladih europskih zvijezda društvenih medija u njihovom obilasku kontinenta u sklopu projekta EU-a „Road Trip”. U odjeljku projekti posjetili smo Italiju, Francusku i Bugarsku.

AGNÈS MONFRET

Voditeljica komunikacijskog odjela, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, Europska komisija

Naslovnica: Profesorica Valeria Nicolosi © Trinity College Dublin

04

28

32

44

UVODNI ČLANAK	3	POVIJEST REGIONALNOG ULAGANJA.....	42
POGLED U BUDUĆNOST EWRC-A 2018.	4	NAGLASAK NA DOBROM UPRAVLJANJU	44
POVORKA FINALISTA NAGRADA REGIOSTARS.....	5	ZABILJEŽENO FOTOAPARATOM U POLJSKOJ	50
INTERVJU S POVJERENICOM	10	KULturna BAŠTINA.....	52
RAZMATRANJA O KOHEZIJSKOJ POLITICI NAKON 2020... 12		COHESIFY: STIGLE SU OCJENE.....	56
MLADI EU-A NA PUTOVANJU.....	28	PROJEKTI IZ BUGARSKE, ITALIJE I FRANCUSKE.....	60
IRSKI NAPREDAK U PODRUČJU INOVACIJA	32	PROGRAM.....	63

UVODNI ČLANAK

Predstavljanjem svojih prijedloga 29. svibnja Komisija je postavila temelje nove kohezijske politike. S proračunom od 373 milijarde EUR za razdoblje od sedam godina, unatoč proračunskom deficitu koji je posljedica Brexita i pojavi novih izazova, kohezijska politika i dalje je najsnažnija ulagačka politika Europe.

Drago mi je što mogu reći da će ulaganja kohezijske politike doći do svih regija EU-a. Ona će ih osnažiti za ostvarivanje naših zajedničkih prioriteta EU-a na način da solidarnost EU-a dovedu u svaki kutak Europe i svakoj regiji, svakom gradu, svakoj pograničnoj regiji omogućće iskorištavanje mogućnosti koje donosi najveće unutarnje tržište na svijetu.

Kohezijska politika budućnosti bit će usmjerena na pametniju, snažniju i brižniju Europu: moderna ulaganja koja stavljaju prioritet na pametnu industrijsku tranziciju kako bi se suočilo s izazovima globalnog gospodarstva te zelenog rasta i prijelaza na gospodarstvo s niskom razinom ugljika. Istovremeno ostajemo vjerni svojoj predanosti socijalnoj i povezanijoj Europi koja je bliža građanima.

Novi prioriteti kohezijske politike ona su područja u kojima su ulaganja najpotrebnija: regije koje se i dalje bore s niskim dohotkom ili velikom nezaposlenošću, osobito među mladima, te one koje se suočavaju s problemom migracija.

Konačno, kad je riječ o mogućnostima, ići ćemo korak dalje kako bismo promicanjem međuregionalnih inovativnih ulaganja, većim usmjeravanjem na institucionalnu suradnju i ulaganjem u zajedničke usluge od javnog interesa prevladali

granice unutar Unije. Istodobno, gradovi će ostati u središtu kohezijske politike, uz novu europsku urbanu inicijativu i minimalno izdvajanje od 6% sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj za urbana područja.

Našim se prijedlozima postiže ravnoteža između kontinuiteta i potrebe za reformom. Zadržali smo dijelove koji funkcioniraju tako što smo ih pojednostavili i učinili još funkcionalnijim. Zapravo, uz jednostavnije programske i teritorijalne alate, ukidanjem postupka imenovanja, načelom jedne revizije i bez specifičnog postupka za velike projekte moći ćemo mnogo ranije krenuti s realizacijom. Riječ je o vjerovanju iskustvu tijela i smanjenju birokracije, a ne odgovornosti. Ukratko, radi se o povećanju rezultata i vlasništva.

Ipak, kohezijska politika s milijunima svojih projekata diljem kontinenta, sa svojim konkretnim rezultatima u smislu radnih mjesta, bržeg interneta ili sigurnije vode za piće, također je najbolji način osiguranja da se naši građani osjećaju dijelom europskog projekta. Suočeni s novim izazovima te uz jačanje gospodarskog oporavka, moramo ulagati u zajedničku budućnost u korist svojih regija i svoje djece. ■

CORINA CREȚU

Europska povjerenica za regionalnu politiku

Europski tjedan regija i gradova 2018.

Ove godine Europski tjedan regija i gradova, 16. po redu, održat će se od 8. do 11. listopada u Bruxellesu u Belgiji i očekuje se da će privući otprilike 6 000 sudionika te govornike i novinare. Osim radionica smještenih u Bruxellesu, 150 radnih sjednica, izložbi i aktivnosti umrežavanja, sastavni dio Europskog tjedna regija bit će i lokalna događanja koja će se diljem Europe održavati od rujna do prosinca 2018.

Europski tjedan regija i gradova ključno je godišnje događanje regionalnih i lokalnih tijela. U organizaciji europskog Odbora regija (OR) i Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku (GU REGIO) Europske komisije ovo je događanje postalo jedinstvena platforma za komunikaciju i umrežavanje dionika za regionalnu politiku te privlači regije i gradove iz cijele Europe pa i šire.

Ovim se događanjem nastoji okupiti političke predstavnike, donositelje odluka, stručnjake i praktičare regionalne politike, kao i dionike i medije, kako bi se raspravljalo o zajedničkim izazovima europskih regija i gradova te utvrdila moguća rješenja.

**REGIONS
& CITIES**

**European Week
Brussels 8-11 October 2018**

Razumijevanje budućnosti

U kontekstu intenzivne rasprave o budućim prioritetima EU-a i njegovog sljedećeg višegodišnjeg proračuna za razdoblje 2021. – 2027. kohezijska politika 2018. godine proslavit će svoju 30. godišnjicu. Osiguravanjem platforme za izgradnju kapaciteta, suradnju, razmjenu iskustava i dobe prakse za one koji provode kohezijsku politiku EU-a te upravljanjem financijskim instrumentima, na Europskom tjednu regija i gradova u širem će se kontekstu razmotriti budućnost politike, uključujući nedavna istraživanja i stajališta trećih zemalja i međunarodnih organizacija.

Ove će godine rasprave u toku Tjedna biti usmjerene na ključna politička pitanja u EU-u: prijedlog sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i temeljnih zakonodavnih instrumenata koje je Komisija predstavila u svibnju 2018. te izbore za Europski parlament.

Europski Odbor regija donijet će svoje mišljenje o budućnosti Europe, a njegov će predsjednik tijekom istog tjedna održati govor o stanju Europske unije.

U sklopu glavne teme „**Za snažnu kohezijsku politiku EU-a nakon 2020.**” na Europskom tjednu regija i gradova omogućit će se platforma na kojoj će regije i gradovi dijeliti svoja stajališta o višegodišnjem financijskom proračunu EU-a i naknadnim zakonodavnim prijedlozima – kohezijskoj politici i ruralnom razvoju te budućnosti Europe u regionalnoj i lokalnoj perspektivi.

Ovo godišnje događanje prilika je da se jasno pokaže kako je kohezijska politika građanima Europe omogućila stvarna i konkretna poboljšanja te da se ponovno naglasi potreba za kohezijskom politikom.

Ulaganje u kohezijsku politiku nakon 2020.

U raspravama tijekom događanja koje će trajati cijeli tjedan ispitat će se potreba za snažnom kohezijskom politikom nakon 2020. kojom bi se trebalo premostiti strukturne prepreke, potaknuti ljudski kapital i poboljšati kvalitetu života. Razmotrit će se rast i regionalni razvoj, razumijevanje teritorijalnih učinaka globalizacije i digitalne transformacije te upravljanje njima, regionalna dimenzija klimatskih promjena i energetskog prijelaza te integrirani teritorijalni razvoj, zajedno s učinkovitim i lokalnim strategijama za mlade, integraciju migranata i socijalnu isključenost. Kad je riječ o raspravi o reformi EU-a potrebno je uzeti u obzir i izazove upravljanja kohezijske politike. ■

Prijave za Europski tjedan regija i gradova počinju 9. srpnja 2018. Za više informacija te za prikaz pojedinosti o programu i povezanim lokalnim događanjima posjetite web-mjesto: www.regions-and-cities.europa.eu

REGIOSTARS

2 0 1 8

Nagrade RegioStars 2018.: dodjela nagrada regionalnim pričama o uspjehu

Stručna skupina koja dodjeljuje nagrade RegioStars ove je godine odabrala 21 finalista iz pet kategorija u kojima se prikazuju najznačajniji regionalni projekti Europe. Dobitnici će primiti svoje nagrade 9. listopada tijekom Europskog tjedna regija i gradova 2018.

REGIOSTARS 2018.

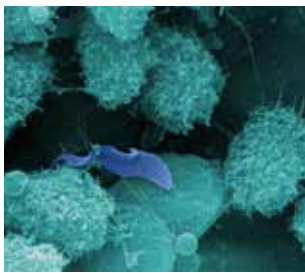
Kategorije nagrada za 2018. jesu:

- PODRŠKA PAMETNOJ INDUSTRIJSKOJ TRANZICIJI
- POSTIZANJE ODRŽIVOSTI KROZ NISKE EMISIJE UGLJIKA
- STVARANJE BOLJEG PRISTUPA JAVNIM USLUGAMA
- RJEŠAVANJE IZAZOVA MIGRACIJE
- TEMA 2018. GODINE: ULAGANJE U KULTURNU BAŠTINU

FINALISTI

PODRŠKA PAMETNOJ INDUSTRIJSKOJ TRANZICIJI

Centar za mikroskopiju i molekularno oslikavanje: Valonija, Belgija (EFRR)

Centar za mikroskopiju i molekularno oslikavanje (CMMI) integrirani je objekt za pretkliničko oslikavanje u kojem se akademskim stručnjacima i poduzećima pružaju usluge kako bi se pomoglo rastu sektora životnih znanosti Valonije. Centar svojom ulogom istraživačkog centra, tehnološke platforme udružene s industrijom i pružateljem osposobljavanja, potiče gospodarski rast i pozitivnu sliku regije.

<http://www.biopark.be>

Instalação do i3S (Instalacija i3S): Norte, Portugal (EFRR)

Tri poznata portugalska centra udružila su snage kako bi stvorila najveći nacionalni institut za istraživanje javnog zdravstva u području tehnologija zdravstva i medicine. U centru i3S na jednom se mjestu okuplja stručno znanje u području osnovnog, translatornog i kliničkog istraživanja kompleksnih zdravstvenih pitanja primjenom naprednog osposobljavanja i povećanom interakcijom s poduzećima, bolnicama itd. u cilju unaprjeđenja zdravlja i života građana.

<https://www.i3s.up.pt/>

RE-CEREAL: Italija i Austrija (EFRR)

Cilj je projekata Re-Vitalizing Minor i Pseudo-Cereals u alpske regije ponovno uvesti iznimno hranjive i otporne žitarice heljdu, proso i zob kojima se štede proizvodna sredstva, radi promicanja zdrave i održive prehrane koja se temelji na istima.

<https://www.re-cereal.com/en/>

Napredne održive proizvodne tehnologije: Zapadni Wales i Valleys, UK (EFRR)

ASTUTE, savez velških sveučilišta, uspostavljen je radi poticanja gospodarskog rasta i ekološke održivosti na temelju industrije i primjene naprednih održivih proizvodnih tehnologija. Više od 300 poduzeća uključeno je u više od 150 projekata suradnje industrije i akademske zajednice te na taj način omogućuju širenje socioekonomskog utjecaja.

www.astutewales.com

Centar za poduzeća i zajedničke usluge (CNSP) Centro, Portugal (EFRR)

Poticanjem inovacija i ulaganja na lokalnoj razini, centar CNSP privukao je 14 informacijskih i komunikacijskih tehnologija za obrazovna poduzeća i stvorio 500 visokokvalificiranih radnih mjesta u ruralnom mjestu. Ulaganjem u istraživanje i razvoj, uvođenjem profesionalne prekvalifikacije i digitalnih vještina, centar je stvorio 68 start-upova i podržao više od 200 projekata financiranih privatnim sredstvima.

www.cm-fundao.pt

POSTIZANJE ODRŽIVOSTI KROZ NISKE EMISIJE UGLJIKA

Interreg Sudoe ClimACT: regija SUDOE, Portugal, Španjolska, Francuska i Gibraltar (EFRR)

Uključivanjem komplementarnih pristupa kao što su energetska učinkovitost, održivi prijevoz, zelena nabava, očuvanje resursa i promjena ponašanja, projektom ClimACT u školama se promiče gospodarstvo s niskom razinom ugljika. Kako bi se to ostvarilo, razvijeni su alati za potporu pri odlučivanju i obrazovni alati, novi poslovni modeli i tematska mreža.

<https://tecnico.ulisboa.pt/en/>

SAVEMYBIKE: Toskana, Italija (EFRR)

U ovom se projektu upotrebljava „igra društvenog nagrađivanja” radi poticanja navika održive mobilnosti i smanjenja krađe privatnih ili zajedničkih bicikala. Temelji se na web portalu i aplikaciji platforme otvorenog koda pod nazivom GOOD_GO i sustavu mobilnosti kao usluge (MaaS).

www.tages.it

Demonstracijska platforma za recikliranje tekstilnih vlakana: Helsinki – Uusimaa, Finska: (EFRR)

U cilju da se iz temelja izmjeni tekstilna industrija na način da se odlagališta pretvore u održiva polja pamuka, na platformi se navode novi načini da se nakon upotrebe otpadni pamučni tekstil slabe kvalitete reciklira u vlakna dobre kvalitete. Time će se ojačati znanstveno i inovacijsko središte regije tako što će se stvoriti ekosustav komercijalizacije s globalnim učinkom.

www.vttresearch.com

Baterije budućnosti: Tiringija, Njemačka (EFRR i ESF)

Za cilj energetske politike EU-a koji se odnosi na postizanje pouzdane opskrbe sigurne, povoljne i zelene energije za sve građane bit će potreban veliki udio obnovljivih izvora energije u budućoj kombinaciji izvora energije. Projektom se nastoji prevladati fluktuacije u proizvodnji električne energije koje je prouzročila promjenjiva priroda obnovljivih izvora energije tako da se razviju tehnologije baterija na temelju obilja polimernih materijala.

www.ceec.uni-jena.de

STVARANJE BOLJEG PRISTUPA JAVNIM USLUGAMA

Zdravlje je najvažnije: Varminsko-mazurska regija, Poljska i regija Kaliningrad, Rusija (EFRR)

Promicanjem suradnje tih dviju regija nastoji se poboljšati zdravlje stanovnika, potaknuti zdrava prehrana i poboljšati pristup zdravstvenim uslugama u ruralnim područjima i malim gradovima. Mjere uključuju kampanju za prevenciju, liječničke preglede te obnovu ili kupnju nove opreme za zdravstvene centre i objekte medicinskih škola.

www.gminaketrzyn.pl

Socijalno stanovanje u Ostravi: Moravsko-šleska regija, Češka Republika (ESF)

Ostrava je usmjerena na ključne uključive mjere i socijalno stanovanje u projektu koji je temelj novog sustava socijalnog stanovanja kao preduvjeta za pružanje stabilnog života obiteljima u teškim socioekonomskim situacijama.

http://www.ostrava.cz/en?set_language=en

KASTELO: Norte, Portugal (EFRR)

Zahvaljujući prvoj jedinici za neprestanu pedijatrijsku i palijativnu skrb na Pirinejskom poluotoku, KASTELO, smanjuje se vrijeme provedeno u bolnici te se djetetu i njegovoj obitelji omogućuje pristup različitim resursima tijekom različitih faza bolesti. Ovom se potporom jamče kontinuitet posebne skrbi i optimizacija resursa.

<http://www.nomeiodonada.pt/>

ReproUnion: Regija Øresund, Danska i Švedska (EFRR)

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, 15 – 20% svih parova suočava se s neplodnošću što predstavlja velik zdravstveni i socijalni problem. Cilj je ovog jedinstvenog konzorcija istraživačkog i inovacijskog projekta trostruke spirale postati svjetski predvodnik u liječenju neplodnosti osiguravanjem novih strategija za prevenciju i djelotvornije liječenje.

www.repronunion.eu

Jamstvo za mlade: Latvija (ESF)

Mlade tražitelje zaposlenja često sputavaju nedostatak iskustva i niska razina obrazovanja te ih to sprječava da zarađuju više od minimalne plaće. Ovim se projektom nastoji suočiti s tim pitanjima na način da se osigura strukovno obrazovanje potrebno za pronalaženje dobrog radnog mjesta i za uspješnost.

www.viaa.gov.lv

RJEŠAVANJE IZAZOVA MIGRACIJE

Integrirani zdravstveni i društveni centri: Bruxelles, Belgija (EFRR)

U dvama novim zdravstvenim i društvenim centrima pružaju se integrirane usluge za socijalnu podršku, mentalno zdravlje i primarnu zdravstvenu skrb s naglaskom na ranjive skupine, uključujući migrante. Mobilni tim ima na raspolaganju medicinski autobus za aktivnosti informiranja i društvena savjetovanja u određenim uslugama primarne skrbi, čime se podupiru prava migranata na zdravstvenu skrb.

www.erdf.brussels

Integracija radne snage i socijalno uključivanje izbjeglica Murcia, Španjolska (ESF)

Ovim se projektom pruža neposredan, koordiniran i egalitaran odgovor kako bi se izbjeglicama u regiji koje se suočavaju s posebnim i ekstremnim poteškoćama omogućila socijalna integracija. Srednjoročne i dugoročne mjere dio su strategije koja obuhvaća koordinaciju, profiliranje, potporu i upoznatost od strane ustanova lokalne zajednice, NVO-ova i gospodarskog sektora.

www.sefcarm.es

TEMA 2018. GODINE: ULAGANJE U KULTURNU BAŠTINU

Uzdignute močvare – jedinstveno europsko područje: Nowosądecki i Żilinsky kraj, Poljska (EFRR)

Muzeji tresetišta smješteni u dvama objektima kulturne baštine posjetiteljima pružaju multi-medijsku kartu, eksperimente i simulatore kao dio istraživačkog putovanja u području prirodnih i kulturnih aspekata pograničnih močvara Poljske.

<http://www.muzeumplsk.eu>

Muzej baštine Vista Alegre: Centro, Portugal (EFRR)

Projektom se nastoji obnoviti dva stoljeća svjetske povijesti porculana obnavljanjem industrije i privlačenjem turizma u muzej Vista Alegre te njihovih okolnih atrakcija koje uključuju kazalište, tvornicu, kapelicu i hotel.

www.cm-ilhavo.pt

Iron-Age-Danube: Austrija, Hrvatska, Mađarska, Slovačka i Slovenija (EFRR)

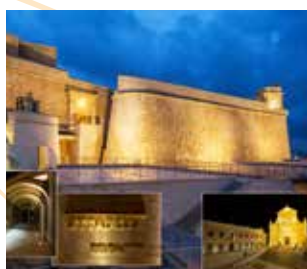
S partnerima iz pet država članica projekt je usmjeren na podizanje svijesti o arheološkoj baštini ranog željeznog doba dunavskoga sliva među budućim generacijama.

<https://www.museum-joanneum.at>

Nant Gwrtheyrn: Zapadni Wales i Valleys, UK (EFRR)

Velški centar jezične i kulturne baštine smješten je u napuštenom kamenolomu koji je pretvoren u atrakciju koja trenutačno prima više od 40000 posjetitelja godišnje. Projektom je došlo do poboljšanja pristupa selu te su osigurani smještaj, kafić, trgovina, funkcionalni prostor i centar baštine.

<http://www.gov.wales/eu-funding>

Sanacija i obnova tvrđave Cittadella Gozo: Gozo, Malta (EFRR)

Poboljšanjem kulturnog identiteta otoka Gozoa i podizanjem povijesnog i simboličnog značaja tvrđave projektom je stvorena turistička atrakcija. Posljedično sveobuhvatno iskustvo povezuje tvrđavu s povijesnim događanjima diljem Mediterana i Europe.

<https://www.visitgozo.com/>

Prihvatanje izazova: za pametniju i zeleniju Europu

Corina Crețu, europska povjerenica za regionalnu politiku, govori za časopis *Panorama* na koji će se način predloženim izmjenama za stvaranje nove, fleksibilnije kohezijske politike ostvariti brži i bolji rezultati i veće vlasništvo.

Možete li nam reći nešto o novoj kohezijskoj politici? O kojim je izmjenama riječ?

Pa, prije svega, moderniziramo politiku. Naš se svijet mijenja i s njim se mora mijenjati i politika. Sve regije u današnje se vrijeme suočavaju s izazovom digitalnog gospodarstva, rasta tržišnog natjecanja na globalnoj razini i gospodarske preobrazbe. Zbog toga smo postavili novi cilj politike, „Pametnija Europa – inovativna

i pametna gospodarska preobrazba”, pod kojim se okupljaju inovacija, istraživanje i potpora MSP-ovima. Sve što je regijama potrebno za napredak i opstanak u digitalnom dobu.

Ne smijemo zaboraviti niti da osim gospodarske preobrazbe regije moraju biti spremne za prijelaz na gospodarstvo s niskom razinom ugljika i kružno gospodarstvo. Ta smo dva cilja zaštite okoliša objedinili ciljem politike „zelenija, Europa s niskom razinom ugljika”.

Veliki dio sredstava EFRR-a ulažemo u ta dva ključna cilja. Između 65 % (u najmanje razvijenim regijama) i 85 % (u najrazvijenijim regijama) otići će na ostvarivanje pametnije i zelenije Europe.

Zapravo, ključna značajka reforme jest usmjerenost politike. Zajedno s ostalim trima ciljevima – infrastruktura, socijalni

i lokalni razvoj – imamo skup od pet ciljeva politike koji su čvršći, ali fleksibilniji od onih 11 ciljeva koje zamjenjuju.

Što je s urbanim područjima?

Urbana područja sve su istaknutija u našim prijedlozima. Urbani i lokalni razvoj po prvi put se pojavljuje kao poseban cilj politike. Štoviše, izdvojili smo 6 % novca za ulaganje u urbana područja koji smo prikupili na temelju partnerstva za lokalni razvoj. To se može ostvariti u sklopu cilja politike 5 ili bilo kojeg drugog cilja, prema potrebi. Strateška osnova ključni je preduvjet programiranja kako bi se poboljšala djelotvornost planiranih mjera. Taj novi međusektorski cilj politike pomoći će u rješavanju tehničkih poteškoća do kojih je došlo u programiranju tijekom razdoblja 2014. – 2020. (pokazatelji, uvjeti omogućavanja, višestruki primjenjivi tematski ciljevi itd.).

„Ključna značajka reforme jest usmjerenost politike. Zajedno s ostalim trima ciljevima – infrastruktura, socijalni i lokalni razvoj – imamo skup od pet ciljeva politike.“

Europskom urbanom inicijativom u gradove se dovodi nov pristup jer se svi urbani alati kombiniraju u jednom programu pod neizravnim upravljanjem Komisije, slično trenutačnim aranžmanima za inovativne mjere u području urbanog razvoja. Programom su obuhvaćeni izgradnja kapaciteta, inovativne mjere, razvoj znanja i politike te komunikacija.

Što će se dogoditi s programom Interreg?

To je još jedna ključna izmjena u našim prijedlozima. Doći će do znatna obnove programa Interreg: prekogranični programi postat će strateški u većoj mjeri, stvoren je novi međuregionalni instrument za inovacije i novi prekogranični pravni alat.

Također će postojati i mogućnost da tijela programa Interreg ostvare prekograničnu suradnju sa zemljama izvan EU-a uporabom sredstava iz Instrumenta za pretpriступnu pomoć i Europskog instrumenta za susjedstvo. Osim toga, u redovitim programima postoji stvaran poticaj za potporu suradnje na temelju mjera poduzetih u sklopu bilo kojeg posebnog cilja.

Najveći zahtjev dionika uvijek se odnosi na pojednostavljenje. Jeste li poduzeli nešto za smanjenje administrativnog opterećenja politike?

Novim se zakonodavnim paketom postiže ravnoteža između kontinuiteta i potrebe za reformom. Zadržali smo dijelove koji funkcioniraju tako što smo ih pojednostavili i učinili još funkcionalnijim. Pravilnik je smanjen za gotovo polovicu.

Jednostavniji programski i teritorijalni alati, manje uvjeta za omogućavanje i kriterija procjena, ukidanje postupka imenovanja, načelo jedne revizije te nepostojanje specifičnog postupka za velike projekte dovest će do bržeg početka programa i bržeg ostvarenja rezultata. Isto tako pokazujemo i da vjerujemo svojim partnerima, ali i zadržavamo zaštitne mjere kako bismo zaštitili novac poreznih obveznika. Riječ je o smanjenju birokracije, a ne odgovornosti. Riječ je o oslanjanju na iskustvo nadležnih tijela i vjerovanju u njih, a ne izradi regulative za najgori mogući scenarij. Radi se i o povećanju rezultata i vlasništva.

Prijedlogom će se odgovoriti na pitanja koja zabrinjavaju korisnike i tijela: više mogućnosti za primjenu pojednostavljenih opcija troškova, plaćanja koja nisu povezana s troškovima, nezahtjevni projekti koji ostvaruju prihode, pojednostavljena pravila za financijske instrumente i njihovo usklađivanje s bespovratnim sredstvima kad god je to moguće te ukidanje opširnog izvješćivanja. Nova kohezijska politika ne odnosi se više u tolikoj mjeri na naplatu računa i postupke već na ostvarivanje boljih i bržih rezultata.

Fleksibilnost i usmjerenost na učinkovitost podižemo na novu razinu tako što predložimo pregled svih programa u sredini razdoblja 2025. To će nam omogućiti planiranje raspodjele sredstava za 2026. i 2027. na temelju učinkovitosti, ali i na temelju izazova koje smo utvrdili u postupku europskog semestra te socioekonomske situacije. Time ćemo dobiti potrebnu fleksibilnost za razdoblje od sljedećih deset godina te i dalje imati mogućnost za stabilan okvir za ulaganje.

Što je s novcem? Možete li objasniti zašto je došlo do izmjene načina dodjele sredstava kako bi se obuhvatilo nove kriterije?

Metoda koja se upotrebljavala za dodjelu sredstava kohezijske politike prilagođena je kako bi se osigurala uravnotežena i pravedna raspodjela sredstava. Relativan bruto domaći proizvod po glavi stanovnika i dalje će biti glavni kriterij za dodjelu sredstava, zajedno s ostalim čimbenicima koji će se uzeti u obzir, kao što su nezaposlenost, klimatske promjene i imigracija. Metoda dodjele sredstava funkcionira odozdo prema gore, a ne obrnuto – i temelji se na objektivnim pokazateljima koji odražavaju razine, potrebe i izazove u području razvoja, s iznosima koji se izračunavaju prema pojedinačnim regijama, a zatim zbrajaju kako bi se dobile dodjele na nacionalnoj razini.

Većina država članica središnje i istočne Europe ostvarila je značajan rast tijekom posljednjih sedam godina što utječe na rezultate izračuna. Što ste bogatiji, manje sredstava dolazi iz kohezijske politike. Na taj bi način sustav treba raditi – i radi. Prirodna posljedica bogaćenja jest postupno smanjenje potpore iz kohezijske politike, a što je zapravo dobra stvar! ■

Prijedlozi za moderniziranu i reformiranu kohezijsku politiku za razdoblje nakon 2020.

Iako se gospodarstvo EU-a oporavlja, jasno je da su potrebni dodatni naponi u pogledu ulaganja kako bi se suočilo s trajnim gospodarskim i socijalnim nedostacima između država članica i unutar njih. Europska komisija predložila je 2. svibnja dodjelu od 373 milijarde EUR kohezijskoj politici u razdoblju od 2021. do 2027. – što je tek nešto manje od 30 % ukupnog proračuna EU-a. Komisija je 29. svibnja otkrila svoje prijedloge za revidirane uredbe politike za isto razdoblje.

Pet politika ulaganja

Od 11 tematskih ciljeva za razdoblje 2014. – 2020. nova kohezijska politika trebala bi svoja sredstva usmjeriti na pet ciljeva politike u kojima EU ima najveću mogućnost za ostvarenje:

pametnije Europe, kroz inovacije, digitalizaciju, gospodarsku preobrazbu i potporu malim i srednjim poduzećima;

zelenije Europe s niskom razinom ugljima, provedbom Pariškog sporazuma i ulaganjem u energetske tranzicije, obnovljive izvore energije i borbu protiv klimatskih promjena;

povezanije Europe, sa strateškim prijevozom i digitalnim mrežama;

jače socijalne Europe, provođenjem europskog stupa socijalnih prava i podupiranjem kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja, vještina, socijalne uključenosti i jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi;

Europe bliže građanima, podupiranjem strategija razvoja pod vodstvom lokalnih zajednica i održivog urbanog razvoja diljem EU-a.

Prema prijedlogu Komisije većina će ulaganja Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) biti usmjerena prema prvim dvama prioritetima. Ovisno o svojem bruto nacionalnom dohotku (BND) po glavi stanovnika države članice trebale bi između 65% i 85% svojih sredstava dodijeljenih u sklopu tih dvaju fondova uložiti u te prioritete.

Za zemlje s:	minimalan % za „pametniju Europu“	minimalan % za „zeleniju, Europu s niskom razinom ugljika“
BND ispod 75%	35%	30%
BND 75 – 100%	45%	30%
BND iznad 100%	60%	CP 1 + CP 2 min. 85%

CILJANA POTPORA ZA NAJUDALJENIJE REGIJE EU-A

U skladu sa **Strategijom za najudaljenije regije** iz listopada 2017. tim će se regijama dati sredstva za razvoj svojih resursa, kao što su plavi rast, znanosti o svemiru i obnovljivi izvori energije. I dalje će primati dodatna sredstva EU-a u iznosu iznad **1,6 milijardi EUR** iz EFRR-a te će dobiti posebnu potporu u sklopu novih programa Interreg kako bi se produbila njihova integracija u njihovo regionalno područje te intenzivirala suradnja među njima samima ili sa susjednim zemljama.

OLAKŠAVANJE MEĐUREGIONALNE I PREKOGRANIČNE SURADNJE

S iznosom od 9,5 milijardi EUR iz EFRR-a programi Interreg u razdoblju 2021. – 2027. nastaviti će pomagati državama članicama i regijama u njihovu zajedničkom prekograničnom radu kako bi se suočili sa zajedničkim izazovima.

Nadalje, Komisija predlaže europski prekogranični mehanizam, novi instrument kojim se na dobrovoljnoj osnovi omogućuje da se za određeni vremenski ograničeni projekt ili mjeru pravila jedne države članice primjenjuju u susjednoj državi članici. Na primjer, time bi se pomoglo u izradi veće prekogranične transportne infrastrukture ili objekata zdravstvene skrbi.

Novim pravilima kohezijske politike ujedno se predlaže i ostvarenje međuregionalnog ulaganja u inovacije, a čime bi se regijama s usklađenim resursima pametne specijalizacije pružila veća potpora za zajednički rad u prioritetnim sektorima, kao što su veliki podaci, biogospodarstvo, učinkovitost resursa ili povezana mobilnost.

JAČA USMJERENOST NA GRADOVE

Gradovi su pokretači rasta i inovacija, ali isto su tako suočeni s izazovima koji zahtijevaju veliku pozornost, kao što su onečišćenje zraka, nezaposlenost, socijalna isključenost itd.

Stoga bi trebalo ojačati urbanu dimenziju kohezijske politike **odjelom 6% sredstava EFRR-a za održivi urbani razvoj**.

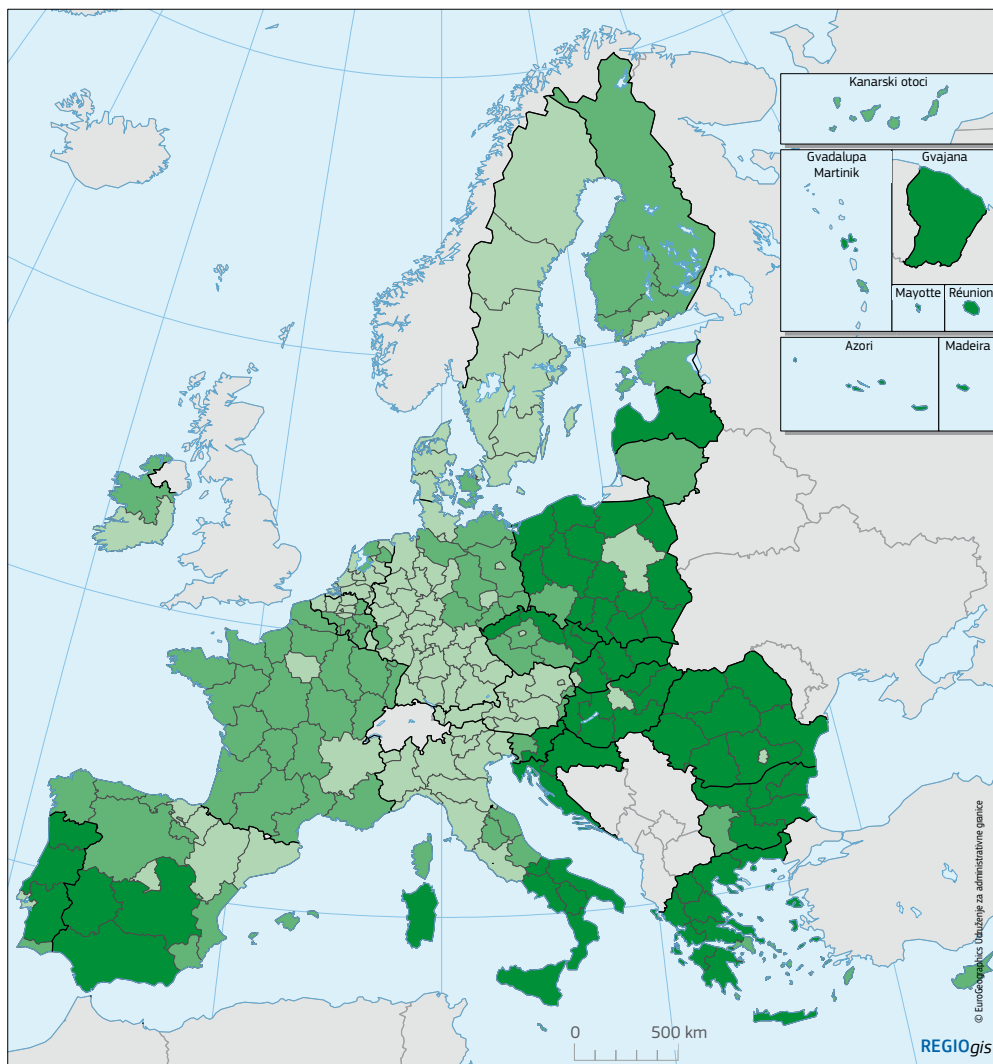
Osim toga, u sklopu okvira za 2021. – 2027. došlo bi do stvaranja Europske urbane inicijative, novog alata za suradnju među gradovima, inovacije i izgradnju kapaciteta u svim prioritetima Programa za gradove EU-a: integracija migranata, stanovanje, kvaliteta zraka, urbano siromaštvo i energetska tranzicija itd.

Sve regije unutar EU-a

U skladu s prijedlogom Europske komisije kohezijska politika trebala bi tijekom razdoblja 2021. – 2027. i dalje ulagati u sve regije EU-a, a što će se temeljiti na prethodnim trima kategorijama:

- **MANJE RAZVIJENE REGIJE:**
s BDP-om po glavi stanovnika za razdoblje 2014. – 2016. < 75% prosjeka EU-a
- **REGIJE U TRANZICIJI:**
s BDP-om po glavi stanovnika za razdoblje 2014. – 2016. između 75% i 100% prosjeka EU-a
- **RAZVIJENIJE REGIJE:**
s BDP-om po glavi stanovnika za razdoblje 2014. – 2016. > 100% prosjeka EU-a.

Najudaljenije regija Saint-Martin uključena je u regiju 2. kategorije prema NUTS-u, Gvadalupa

Zadržati usmjerenost na najmanje razvijenim regijama

Kako je navedeno u prijedlogu Komisije, 75% sredstava iz EFRR-a i KF-a i dalje će biti usmjereno na manje razvijene regije:

	2021. – 2027.
KOHEZIJSKI FOND (KF) – BND PO GLAVI STANOVNIKA < 90% PROSJEKA SKUPINE ZEMALJA EU27	13%
SREDSTVA EFRR-A U MANJE RAZVIJENIM REGIJAMA	62%
SREDSTVA EFRR-A U REGIJAMA U TRANZICIJI	14%
SREDSTVA EFRR-A U RAZVIJENIJIM REGIJAMA	11%
Ukupno	100%
Udio EFRR-a i KF-a za manje razvijene regije	75%

I gornja granica za sufinanciranje programa EU-a bit će smanjena za svaku kategoriju regije:

MANJE RAZVIJENE REGIJE, NAJUDALJENIJE REGIJE, KOHEZIJSKI FOND, INTERREG	70%
REGIJE U TRANZICIJI	55%
RAZVIJENIJE REGIJE	40%

Raspodjela sredstava po državi članici

Kad je riječ o metodi raspodjele sredstava za fond, prijedlog Europske komisije i dalje se uglavnom temelji na BDP-u po glavi stanovnika (**81%** važnosti).

Međutim, dodani su i novi kriteriji:

Tržište rada: nezaposlenost mladih, niska razina obrazovanja, demografija (**15%**)

Klimatske promjene: emisije stakleničkih plinova u sektorima koji ne pripadaju ETS-u (**1%**)

Migranti: neto imigracije građana koji nisu građani EU-a (**3%**)

Nadalje, Komisija je u svoje izračune uvrstila ograničenja kako bi se izbjegle prevelike promjene u raspodjeli sredstava država članica:

- > **24%** niže ograničenje – „sigurnosna mreža”
- > **8%** „obrnuta sigurnosna mreža”
- > **0%** ograničenja na povećanja u državama članicama s iznosom BND-a > 120%

Država članica	Raspodjela sredstava za razdoblje 2021. – 2027. (u milijardama EUR, cijene iz 2018.)	Promjena od razdoblja 2014. – 2020. (%)	Intenzitet pomoći (EUR/stanovnik)	Promjena od razdoblja 2014. – 2020. (%)
BG	8,9	8	178	15
RO	27,2	8	196	17
HR	8,8	-6	298	0
LV	4,3	-13	308	0
HU	17,9	-24	260	-22
EL	19,2	8	254	12
PL	64,4	-23	239	-24
LT	5,6	-24	278	-12
EE	2,9	-24	317	-22
PT	21,2	-7	292	-5
SK	11,8	-22	310	-22
CY	0,9	2	147	-5
SI	3,1	-9	213	-11
CZ	17,8	-24	242	-25
ES	34,0	5	105	3
MT	0,6	-24	197	-28
IT	38,6	6	91	5
FR	16,0	-5	34	-9
FI	1,6	5	42	2
BE	2,4	0	31	-5
SE	2,1	0	31	-6
DE	15,7	-21	27	-20
DK	0,6	0	14	-3
AT	1,3	0	21	-4
NL	1,4	0	12	-3
IE	1,1	-13	33	-17
LU	0,1	0	16	-14

Pojednostavnjene odredbe u jedinstvenom pravilniku

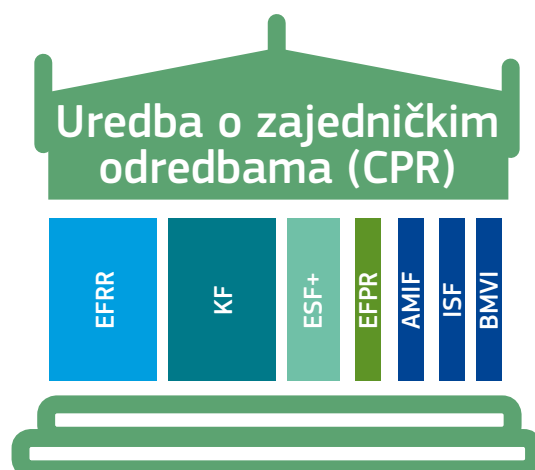
Zbog rascjepkanosti pravila kojima se uređuju različiti fondovi EU-a ponekad je došlo do problema u pogledu upravljačkih tijela programa te do obeshrabrivanja poduzeća i poduzetnika da se prijave za različite izvore financiranja EU-a.

Komisija sada predlaže uredbu o zajedničkim odredbama u **jedinstvenom pravilniku** za sedam fondova EU-a:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)
- Kohezijski fond (KF)
- Europski socijalni fond plus (ESF+)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)
- Fond za azil, migraciju i integraciju (AMIF)
- Fond za unutarnju sigurnost (ISF)
- Instrument za upravljanje granicama i vizu (BMVI)

Posebnim uredbama dodat će se određene odredbe koje su nužne da se odgovori na posebnosti pojedinačnih fondova kako bi se u obzir uzeli različita načela, ciljne skupine i metode provedbe.

Ovim jedinstvenim pravilnikom trebali bi se pojednostaviti postupci za upravitelje i korisnike programa.

Njime bi se ujedno trebale olakšati sinergije, na primjer, između EFRR-a i ESF-a plus u kontekstu integriranih planova za razvoj gradova, kako bi se obnovila siromašna urbana područja.

Uz pomoć AMIF-a i sredstava kohezijske politike mogle bi se financirati strategije integracije za migrante i tražitelje azila: AMIF bi bio usmjeren na kratkoročne potrebe po dolasku (prihvatanje i zdravstvenu skrb, na primjer) dok bi se KF-om mogla pružiti potpora dugoročnoj socijalnoj i profesionalnoj integraciji.

Osim toga, novim predloženim odredbama omogućuju se i jednostavnije sinergije s ostalim instrumentima iz paketa proračuna EU-a, kao što su **zajednička poljoprivredna politika**, program za inovacije **Obzor Europa**, instrument EU-a za mobilnost u svrhu učenja **Erasmus+** i program **LIFE** za okoliš i klimatske aktivnosti.

Fleksibilnije programiranje

Prema prijedlogu Komisije programiranje kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. postat će fleksibilnije na temelju tri načina:

- ☑ Nakon donošenja programa za razdoblje 2021. – 2027. prioritetima će biti dodijeljena samo izdvajanja za razdoblje 2021. – 2024. Izdvajanja za preostale dvije godine, 2026. i 2027., bit će dodijeljena nakon **detaljnog pregleda u sredini razdoblja**. Pritom će se uzeti u obzir promjene u socio-ekonomskom stanju, novi izazovi koji su utvrđeni u kontekstu europskog semestra i dotadašnja uspješnost programa.
- ☑ Sredstva se u određenim granicama unutar programa mogu prenositi s jednog prioriteta ulaganja na drugi, bez potrebe za službenim odobrenjem Komisije.
- ☑ Posebnom odredbom u novom pravilniku u slučaju prirodne katastrofe olakšala se mobilizacija sredstava EU-a od prvog dana.

Povezanost s Europskim semestrom

Ulaganja EU-a ne mogu funkcionirati odvojeno od šireg makro-ekonomskog konteksta. Komisija predlaže jačanje poveznice između intervencija kohezijske politike i europskog semestra za usklađivanje gospodarske politike kako bi se u **Europi ostvarilo okruženje koje pogoduje rastu i poslovanju**.

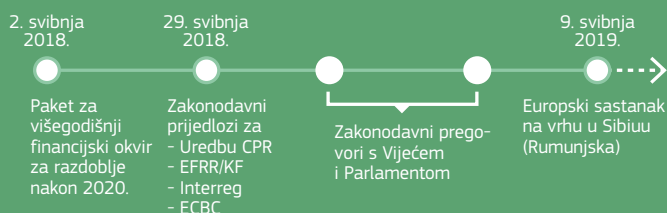
Preporuke europskog semestra specifične za svaku zemlju dvaput će se razmotriti tijekom razdoblja 2021. – 2027.:

- ✓ prvo, kao plan za programiranje sredstava i dizajna programa kohezijske politike na početku razdoblja 2021. – 2027.;
- ✓ zatim, najnovijim preporukama specifičnima za svaku zemlju usmjerit će se pregled programa u sredini razdoblja 2024. radi prilagodbe novim ili trajnim izazovima.

Makroekonomska uvjetovanost održana je kako bi se osiguralo da se ulaganjima EU-a upravlja u pouzdanom fiskalnom okruženju. Ako država članica ne poduzme učinkovitu ili korektivnu mjeru u kontekstu ključnih mehanizama gospodarskog upravljanja EU-a (postupak u slučaju prekomjernog deficita, postupak u slučaju prekomjerne neravnoteže) ili ne provede mjere potrebne u sklopu programa potpore stabilnosti, Komisija će Vijeću dostaviti prijedlog za obustavu svih obveza ili plaćanja ili njihovog dijela za jedan program država članice ili više njih. Međutim, na temelju izvanrednih gospodarskih okolnosti ili nakon obrazloženog zahtjeva predmetne će države članice Vijeću preporučiti prekid obustave.

SLJEDEĆI KORACI

Prijedlog proračuna EU-a za razdoblje 2021. – 2027. od 2. svibnja i zakonodavni prijedlog od 29. svibnja prvi su koraci koji bi u dugotrajnom postupku pregovora s Europskim parlamentom i državama članicama trebali dovesti do donošenja uredbe.

Uvjeti omogućavanja

Predloženi „uvjeti omogućavanja” nastavljaju s pristupom *ex ante* uvjeta koji su uvedeni za razdoblje financiranja 2014. – 2020. Predloženo je otprilike 20 uvjeta, što odgovara otprilike polovici uvjeta za tekuće razdoblje.

Njima su obuhvaćena tematska područja koja su slična onima za razdoblje 2014. – 2020., kao što je energetska učinkovitost, te su u njima ujedno uključene **strategije pametne specijalizacije** za usmjeravanje ulaganja u istraživanje i inovacije.

Postoje i četiri horizontalna uvjeta omogućavanja u području javne nabave, državne potpore te u vezi s primjenom **Povelje Europske unije o temeljnim pravima i Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom**.

Postupci povezani s uvjetima omogućavanja slični su, ali pojednostavnjeni, na primjer, u slučaju neispunjenja uvjeta nema obveznog akcijskog plana koji treba dostaviti. Međutim, države članice neće moći Komisiji slati zahtjeve za plaćanje za projekte financirane sredstvima EU-a koji su povezani s neispunjenim uvjetima. Tijekom cijelog razdoblja mora se poštovati ispunjavanje uvjeta.

Manje birokracije za poduzeća

Predloženom uredbom omogućuje se primjena pojednostavnjenih opcija troškova kako bi se poduzećima moglo nadoknaditi troškove bez potrebe za prikazivanjem svake pojedinačne fakture ili potvrde o plaćanju – mogu primjenjivati fiksne troškove i procjene za troškove osoblja, osiguranja ili najma. Troškovi im se mogu nadoknaditi i na temelju ostvarenih rezultata. Sve to znači drastično smanjenje administrativnih troškova te, naravno, manje papirologije.

Proporcionalnija revizija i kontrole: za programe financiranja EU-a s manje rizika, Komisija predlaže blaži sustav kontrole koji se temelji na nacionalnim postupcima koji dobro funkcioniraju. Prošireno je načelo jedne revizije, što znači manji broj kontrola za mala poduzeća.

SAZNAJTE VIŠE

<http://europa.eu/!tV86kd>

Kohezijska politika: financiranje budućih nastojanja i ambicija EU-a

Za časopis Panorama upitali smo nekolicinu sudionika na regionalnoj razini da s nama podijele svoja razmišljanja o budućnosti kohezijske politike nakon 2020. i reakcije na to kako najnoviji prijedlozi mogu pomoći u njezinom jačanju tijekom predstojećeg razdoblja financiranja.

Potpora gradovima kao posrednicima i inovativnim centrima

Kao gradonačelnica Stockholma smatram da su projekti financirani sredstvima EU-a često najvidljivija poveznica između građana i EU-a. Fondovi ESF i EFRR donijeli su odluke o ulaganjima bližima građanima, čime se gradovima i regijama u cijeloj Europi pomaže u suočavanju s izazovima koji zahtijevaju veliku pozornost i iskorištavanju neiskorištenih mogućnosti na terenu. Ovo je samo jedan od razloga iz kojeg izražavam žaljenje zbog smanjenja sredstava kohezijske politike u odnosu na cjelokupan proračun.

Karin Wanngård,
gradonačelnica Stockholma

Međutim, vjerujem da će novi ESF+ pružiti fleksibilniji pristup socijalnoj koheziji i gradovima olakšati rješavanje neočekivanih potreba i izazova. Za stvaranje kohezivnog i naprednog društva potrebna je

kombinacija mjera za uključivanje na tržište rada i socijalnu uključenost te smatram ohrabrujućim to što se u prijedlozima Komisije odražava ta stvarnost.

Ujedno pozdravljam nastavak i povećanje financiranja istraživanja i inovacija putem programa Obzor Europa i EFRR-a. Kao gradonačelnica jednog od najinovativnijih europskih gradova znam koliko dodanu vrijednost sredstva EU-a za istraživanje i razvoj mogu donijeti gradovima kao što je Stockholm. Ulaganja u gradove imaju pozitivne učinke prelijevanja na okolne regije i druge dijelove Europe.

Gradovi su posrednici i centri u kojima se okupljaju akademska zajednica, privatna poduzeća, javna uprava i civilno društvo te stvaraju testna područja za inovativne metode, proizvode i usluge. Kako bismo u potpunosti iskoristili potencijal gradova kao pokretača inovacija, potrebni su nam programi financiranja koji su usmjereni na društvene izazove s jasnom urbanom dimenzijom. Veselim se nastavku dijaloga o ulogama gradova u provedbi proračuna EU-a.

<https://www.visitstockholm.com/>

Iskra Mihaylova,
predsjednica Odbora za regionalni razvoj
Europskog parlamenta

Reformirana i modernizirana kohezijska politika za razdoblje nakon 2020.

Dodana vrijednost kohezijske politike prvenstveno proizlazi iz njezine sposobnosti da se uzmu u obzir razvojne potrebe zajedno s potrebama i specifičnostima različitih regija područja te da se Unija približi građanima. Kohezijska politika europska je politika za strateško ulaganje koja pridonosi provedbi glavnih politika EU-a, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, energija, okoliš, jedinstveno tržište, istraživanje i inovacije itd., i upotpunjuje ih.

Želio bih naglasiti da se u prijedlogu Komisije za moderniziranu, reformiranu kohezijsku politiku koji je predstavljen 29. svibnja, prije svega, izražava ambicija za poboljšanje usmjerenosti i koncentriranosti politike kroz pet tematskih ciljeva. U njima se

održavaju prioritete politike EU-a za ostvarivanje pametne Europe, zelenog i kružnog gospodarstva, digitalnih tehnologija, bolje povezanosti, kao i potpore socijalnoj Europi i ulaganjima koja su bliža građanima.

Uvođenje novih kriterija, osim bruto domaćeg proizvoda, pri utvrđivanju kategorije regija, pomaže da se u boljoj mjeri uzmu u obzir lokalne specifičnosti regije, kao što su nezaposlenost mladih, niska razina obrazovanja, klimatske promjene te prihvaćanje i zdravstvena skrb migranata.

Predloženim jedinstvenim pravilnikom stvaraju se uvjeti za učinkovitije poveznice s drugim fondovima Zajednice, kao i s fondom InvestEU i financijskim instrumentima. Navedeno je u skladu s rezolucijama Europskog parlamenta o temeljima za kohezijsku politiku EU-a nakon 2020. i 7. kohezijskom izvješću.

Uključivanje regulative o prekograničnom mehanizmu isto je tako u skladu s rezolucijom Europskog parlamenta o europskoj teritorijalnoj suradnji (Interreg) kojom se Komisiju pozvalo na uspostavu pravnog alata za uklanjanje prepreka s kojima se suočavaju pogranične regije.

Pojačana povezanost vrijednosti Kohezijskog fonda i EU-a te gospodarskog upravljanja poboljšat će okruženje ulaganja za učinkovitu provedbu sredstava EU-a.

Europski parlament u svojoj je rezoluciji o sljedećem VFO-u donesenom u svibnju 2018. ponovio svoj stav da su ključnim politikama EU-a potrebna odgovarajuća sredstva kako bi im se omogućilo učinkovito izvršavanje zadaća i ciljeva, kao i zadržavanje sredstava kohezijske politike barem na razini proračuna za razdoblje 2014. – 2020.

Europski parlament

<http://www.europarl.europa.eu/portal/hr>

Ponovno pokretanje europskog projekta i programa

Kao predsjednik Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) veliku pozornost pridajem raspravi koju su potaknuli prijedlozi Komisije za sljedeći paket višegodišnjeg financijskog razdoblja (VFO) i sektorski zakonodavni prijedlozi za programe potrošnje.

Razlog je jednostavan: posve sam uvjeren da treba ponovno pokrenuti europski projekt i program. Unatoč određenim problemima, prvih 60 godina Europske unije predstavlja nezabilježen uspjeh koji je donio mir, napredak i solidarnost.

S obzirom na to, ako želimo osigurati da se EU može nositi s izazovima 21. stoljeća, a na što se EGSO obvezao, moramo se pobrinuti da financijska sredstva odgovaraju ambicijama.

Dana 2. svibnja izjavio sam da je Komisija s pravom povećala sredstva u „novim“ politikama kao što su migracije, obrana i klimatske promjene te ujedno povećala financijska sredstva za istraživanje, ulaganje i kulturu.

Svjesni smo da se Komisija mora suočiti s odlaskom Ujedinjene Kraljevine koja je trenutačno zemlja s neto doprinosom. Iz tog sam razloga, kao i ostale institucije, pozvao na povećanje trenutačne gornje granice za potrošnju s 1% na 1,3% bruto nacionalnog dohotka, umjesto na 1,13% koje je predložila Komisija.

Međutim, očekivao sam veću ambiciju u VFO-u i jači naglasak na Program do 2030. te ciljeve održivog razvoja.

Isto sam tako nisam naklonjen smanjenjima koje Komisija predlaže za kohezijsku politiku (kao i za zajedničku poljoprivrednu politiku).

Luc Jahier,
predsjednik Europskog gospodarskog
i socijalnog odbora

Kohezijska politika pokazala je svoju djelotvornost u pomaganju najranjivijim europskim građanima u trenucima krize. Nadalje, ona je u mnogim slučajevima odraz Europe u državama članicama. U istom smislu, a osobito nakon proglašenja o europskom stupu socijalnih prava u studenom 2017, želimo biti sigurni da zaista postoje prava sredstva usmjerena na kohezijsku politiku.

EGSO će donijeti svoje mišljenje o VFO-u u rujnu, kao i određeni broj mišljenja koja se odnose na sektorske zakonodavne prijedloge te će istovremeno pratiti na koji će način države članice i Europski parlament dalje rješavati to pitanje.

Europski gospodarski i socijalni odbor

<https://www.eesc.europa.eu/hr>

Pronalaženje nove i dinamične slike za snažniju kohezijsku politiku

Kao predsjednika europskog Odbora regija često me pitaju jesam li optimističan ili pesimističan kad je riječ o najnovijim prijedlozima Europske komisije o budućnosti kohezijske politike.

Mogu reći da sam optimističan ako uzmemo u obzir vjerodostojan pokušaj Komisije da pojednostavi pravila, omogućujući više fleksibilnosti i ojača stanje na lokalnoj razini. Doista, pozitivno je to što će naglasak kohezijske politike i dalje biti na regionalnoj razini za sve regije u Europi. Nadalje, pozitivno je i to što će unatoč suprotstavljenim stajalištima Komisije tijekom prošle godine ona i dalje biti glavna politika ulaganja EU-a.

Ipak, moram se složiti i s onima čije je stajalište manje optimistično, a koje ukazuje na ukupno smanjenje od 10% u kohezijskoj politici, kao i na manju usmjerenost na partnerstva, iako je Komisija u zadnjem trenutku ponovno u regulativu uvela načelo upravljanja na više razina. Isto tako, ne mogu prihvatiti predloženo smanjenje od više od 12% za cilj europske teritorijalne suradnje i reformu programa Interreg Europa. Interreg je zaštitni znak regionalne politike EU-a i europska priča o uspjehu koja se ne može uništiti.

Najviše sam zabrinut zbog smanjenja kohezije između različitih strukturnih fondova. Instrument ruralnog razvoja više nije dio Uredbe o zajedničkim odredbama, a Europski socijalni fond čini se spreman za budućnost s većom usklađenošću s europskim semestrom. Kohezijska politika izgubila je dio sebe u vrijeme kada tisuće građana kojima smo

Karl-Heinz Lambertz,
predsjednik Europskog
odbora regija

se obratili tijekom proteklih 12 mjeseci zahtijevaju veće zajedništvo i solidarnost. Stoga je za budućnost Europe od ključne važnosti u narednim mjesecima i godinama pronaći novu i dinamičnu sliku za snažniju kohezijsku politiku.

Stoga će inicijativa #CohesionAlliance – koju su zajedno pokrenuli europski Odbor regija i glavne europske udruge regija i gradova – nastaviti s naporima za snažnu kohezijsku politiku kao dio snažne Europske unije. Tijekom pregovora o proračunu EU-a nastaviti će dokazivati da je kohezijska politika naj-snažnije oružje za borbu protiv populizma, promicanje europske integracije i stvaranje Europe koju se čuje i osjeća u životima svih građana.

Europski
odbor regija

<https://cor.europa.eu/hr/Pages/default.aspx>

Stvaranje sinergija i bolje rješavanje društvenih izazova

Skupština europskih regija (AER) pozdravlja prijedlog Komisije za kohezijsku politiku za sve. Njime su obuhvaćeni potrebna pojednostavljenja i fleksibilniji okvir. Međutim, kohezijski proračun EU-a manji je nego što smo se nadali.

Predložena smanjenja za kohezijsku politiku pokazuju nedovoljan angažman da se poveća proračun kojim se nastoji ostvariti gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija u EU-u. To je politika koja je dovela do razvoja u svim europskim regijama. Zabrinjavajući su potezi za centralizaciju kohezijske politike i njezino iskorištavanje za strukturne reforme bez uključivanja regija. Uspjeh politike nalazi se u njezinoj povezanosti s lokalnom i regionalnom razinom te europskim građanima.

Magnus Berntsson,
predsjednik Skupštine
europskih regija

Nadalje, brine nas prijedlog da Europski socijalni fond postane samostalan fond jer se time ukazuje na razliku između regionalnog i socijalnog fonda. Takvim odlukama mogla bi se ugroziti sposobnost Unije da u budućnosti ostvari rezultate održivog, uključivog i pametnog rasta.

U svojoj regiji Västra Götaland (Švedska) koordinirali smo pozive za udruživanje regionalnog i socijalnog fonda kako bismo stvorili sinergije i na učinkoviti se način suočili s društvenim izazovima. Nadam se da će se ove uspješne metode uzeti u obzir u novom zakonodavstvu. Regije moraju ostati središnji akteri u upravljanju fondova i njihovoj provedbi.

Kao član kohezijskog saveza, AER će odlučno raditi na tome da kohezijska politika i dalje ostane istinska regionalna politika koja se temelji na načelima upravljanja na više razina i supsidijarnosti. Politika je jedan od naših najjačih alata za poboljšanje kvalitete života europskih građana uz istovremeno ostvarenje europske dodane vrijednosti. AER smatra da je snažna obnovljena kohezijska politika za sve regije ključna za budućnost Europe.

<https://aer.eu/>

Jače partnerstvo za Europu i njezine građane

Dok detaljno proučavamo nove prijedloge Komisije kako bismo shvatili kako bi kohezijska politika mogla izgledati nakon 2020., imajmo na umu sljedeće: Europa silno treba ostvariti rezultate koji su važni ljudima. Komisija predlaže da se u sljedećem razdoblju financiranja izričit naglasak stavi na Europu koja je bliža svojim građanima. Iako je to pozitivno, pitanje je kako to provesti u praksi?

Udio od 75 % stanovništva EU-a živi u urbanim područjima u kojima se objedinjuju europski izazovi koji se odnose na održiv, uključiv i pametan razvoj. Uspjeh sljedećeg kruga strukturnih fondova ovisit će o njihovoj usmjerenosti na suočavanje s tim izazovima u gradovima. Kako bi se postigli učinkoviti rezultati bit će ključno osigurati prisutnost gradova kada se pregovara o prioritetima programa te da se instrumentima politike olakšaju zajednički pristupi na lokalnoj razini.

Načelo partnerstva snažno se odražava u novim prijedlozima. Međutim, želimo osigurati da načelo prijeđe u djelo. Kada je razina vlasti koja je najbliža građanima, a to je grad, u potpunosti uključena u postavljanje prioriteta, jasno je da postoji veća mogućnost da će programi odgovarati lokalnim realnostima za čiju su potporu osmišljeni.

Izazovi se u gradovima ne nalaze u sektorima politike, oni su složeni i često povezani s mjestima. Vrlo smo zabrinuti zbog toga što se u novim prijedlozima odvaja financiranje za socijalnu uključenost, zapošljavanje i vještine. Time se smanjuje mogućnost gradova za ostvarenje zajedničkih rješenja na lokalnoj razini. Kohezijskom politikom za razdoblje nakon 2020.

Anna Lisa Boni,
glavna tajnica organizacije
EUROCITIES

moraju se ojačati sredstva koja su urbanim strategijama potrebna za kombiniranje potpore iz EFRR-a i ESF-a plus, a ne oslabiti.

Kohezijska politika snažan je simbol europske solidarnosti i jedinstva. To je poveznica koja spaja Europu, s jedinstvenim mogućnostima da se ostvare promjene za građane. Ako ostvarimo prave uvjete za potpuno uključivanje gradova i omogućimo alat politike koji funkcionira na lokalnoj razini, Europu možemo usmjeriti na pravi put za snažniju budućnost.

http://www.eurocities.eu/eurocities/about_us/staff

Pridonošenje održivim razvojem teritorija

Prijedlog Europske komisije predstavlja korak u pravom smjeru, iako se u njemu ne pruža istinski integrirani pristup svih odgovarajućih fondova.

Stefano Bonacini,
predsjednik regije Emilia-Romagna
i Vijeća europskih lokalnih
i regionalnih jedinica

Regija Emilia-Romagna pozdravlja prijedlog Europske komisije za novi regionalni razvoj i kohezijsku politiku za razdoblje nakon 2020., prepoznajući da su uzeta u obzir brojna ključna pitanja koja su iznesena u dokumentu o stajalištu. Međutim, o određenim elementima i dalje treba raspraviti s Europskim parlamentom i središnjim vlastima u predstojećim mjesecima pregovora.

Cijenimo to što će i dalje sve regije zadovoljavati uvjete za dobivanje sredstava – manje razvijene, regije u tranziciji i razvijenije regije – te da je Komisija unutar svojih pet ciljeva politike obuhvatila i onaj o „Europi bližoj građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja urbanih, ruralnih i obalnih područja i lokalnih inicijativa”. Ipak, CEMR smatra da svi ciljevi politike moraju pridonijeti održivom razvoju teritorija, uzimajući u obzir njihove specifičnosti i posebne potrebe.

CEMR ujedno pozdravlja širu usmjerenost urbanog održivog razvoja kojim se sada predviđa 6% sredstava za lokalni razvoj

pod vodstvom zajednica i integrirana teritorijalna ulaganja te kojim su obuhvaćeni i mali i srednji gradovi i mjesta.

S druge strane, žalimo zbog toga što ni u Uredbi o općim odredbama ni u EFRR-u nema stvarnog naglaska na ciljevima održivog razvoja. CEMR promiče ciljeve održivog razvoja kao sveobuhvatnu strategiju za budućnost kohezijske politike. Isto tako žalimo što neće postojati jedinstveni pravilnik za sve fondove – rezultat će biti samo usklađene smjernice, što u praksi neće imati isti učinak kao integrirana zajednička pravila za EFRR, ESF i EFPR.

Prihvaćamo činjenicu da Europskoj komisiji nije bilo lako pripremiti ovaj prijedlog u odnosu na oprečne zahtjeve u trenutku kada se ozbiljno sumnja u kohezijsku politiku i njezin proračun. Osigurat ćemo da novi prijedlozi za razdoblje 2021. – 2027. funkcioniraju za lokalnu i regionalnu razinu.

<http://www.ccre.org/en>

Zaštita temeljnih načela kohezijske politike

U prijedlogu Europske komisije za proračun nakon 2020. sadržani su određeni pozitivni pomaci, no ne ostvaruje se u potpunosti dugoročna ambicija koja je potrebna za oblikovanje budućnosti Europe.

Prijedlog za uvođenje novih vlastitih sredstava pozitivan je korak, a unatoč financijskom manjku do kojeg će doći zbog Brexita, predloženi proračun otprilike je na istoj razini kao i trenutačan.

No, u proračunu se ne odražava veći broj prioriteta s kojima se treba uhvatiti u koštac na europskoj razini. Umjesto toga, došlo je do preraspodjele sredstava s tradicionalnih politika, kao što je kohezijska politika, na nove prioritete, poput migracija i sigurnosti.

Eleni Marianou,
glavna tajnica Konferencije
perifernih pomorskih regija

Ako proračun treba ići u korist građana, programi zajedničkog upravljanja, kao što su oni obuhvaćeni kohezijskom politikom, moraju biti u središtu reformi.

Što se tiče prijedloga kohezijske politike od 29. svibnja, GU REGIO Komisije izradio je uravnoteženi paket kojim su obuhvaćene sve europske regije, čime se potvrđuje da je kohezijska politika i dalje jedina europska politika koja se bavi sve većim regionalnim nejednakostima EU-a.

Međutim, postoje zabrinutosti zbog realnog smanjenja kohezijske politike za 10%; zbog izravnije primjene kohezijske politike u korist europskog semestra, osobito Europskog socijalnog fonda (ESF); smanjenja proračuna programa Interreg za 12% i uklanjanja programa prekogranične pomorske suradnje te ugrožavanja pristupa zajedničkog upravljanja uvođenjem mogućnosti za prijenos sredstava.

Sada ostaje na Europskom parlamentu i Vijeću da zaštite i ojačaju temeljna načela kohezijske politike. Konferencija perifernih pomorskih regija osigurat će svoj doprinos temelju politike koja može jačati gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju u svim regijama.

**CPMR
CRPM**

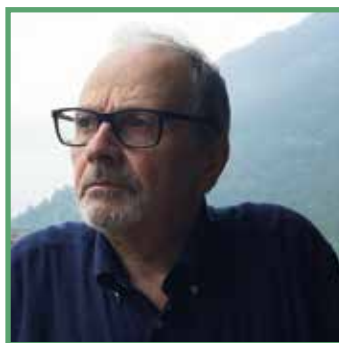
<https://cpmr.org/>

Zaštita onih kojima prijeti opasnost od siromaštva ili industrija obrane i sigurnosti?

Proteklih smo tjedana vidjeli niz prijedloga Komisije za sljedeći VFO. Ne smijemo zaboraviti da je uspostava proračuna EU-a sama po sebi politički proces, s dugoročnim posljedicama za 18 milijuna europskih građana koji žive u opasnosti od siromaštva.

Leo Williams,
direktor, Europska mreža
protiv siromaštva

Vito Telesca,
član izvršnog odbora,
Europska mreža protiv siromaštva

Komisija je predložila „proračun koji štiti i osnažuje”. No, koga, ili što, štiti i osnažuje? Smatramo da smanjenje od 7% za kohezijske fondove, zajedno s povećanjem od 22 puta u proračunu za obranu i velikim povećanjima za upravljanje granicama kojim se financira 10000 pripadnika granične straže, znači da se ovim proračunom štite i osnažuju naša sigurnost, granice i obrambene industrije, a ne gotovo 25% europskih građana kojima prijeti opasnost od siromaštva.

To nije politička poruka koju bismo trebali slati svojim građanima, ljudima koji žive u siromaštvu. Iskorjenjivanje siromaštva i socijalna uključenost javna su dobra i to se mora prepoznati u VFO-u. Odgovarajuće financiranje socijalnih politika, socijalne zaštite i javnih usluga ključno je za provedbu stupa socijalnih prava i ciljeva održivog razvoja, za borbu protiv nejednakosti, siromaštva i socijalne isključenosti, a to znači da 30% predloženih sredstava ESF-a plus mora biti namijenjeno toj borbi.

Smanjenje kohezijskih sredstava nije prihvatljivo, alternativnim političkim opcijama moramo se oduprijeti stajalištu „Ne postoji alternativa”. Socijalno ulaganje nikada se ne smije smatrati prekomjernom potrošnjom – dobro je za sve europske građane i preduvjet je za suočavanje sa siromaštvom i socijalnom isključenosti.

Rana ulaganja u tu svrhu znače da je potrebno manje novca da se suprotstavi ishodima siromaštva i socijalne isključenosti. Vijeće i Parlament moraju uspješno odgovoriti na izazov i osigurati proračun kojom se prednost daje ljudima, a ne obrani – ni cent manje za socijalnu politiku i ni cent manje za kohezijsku politiku.

<https://www.eapn.eu/>

Zalaganje za socijalno održiviju Europu

Za Socijalnu platformu sljedeći višegodišnji financijski okvir (VFO) prilika je da se ravnoteža proračuna EU-a pomakne prema politikama u čijem su središtu ljudi. Ulaganje u socijalnu koheziju i uključive politike preduvjet je za otpornija gospodarstva, sigurnija društva i pozitivnu konvergenciju u Uniji.

Jana Hainsworth,
predsjednica Socijalne platforme

Za taj je pothvat ključan glavni instrument ulaganja EU-a, a to je kohezijska politika kojom se snažno promiču socijalni ciljevi. U tom pogledu s mnogo entuzijazma primjećujemo da prijedlozi Komisije za sektorske proračune čine vrijedan doprinos jačoj socijalnoj Europi.

U ovom je kontekstu od iznimne važnosti budućnost Europskog socijalnog fonda (ESF+). Prijedlogom se postavljaju jasni ciljevi ulaganja za potporu provedbe europskog stupa socijalnih prava s njegovim ključnim načelima za promicanje kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti. To se podupire poticajnim regulatornim okvirom kojim se snažno promiče održivi razvoj kroz lokalne inicijative – ohrabrujuće zalaganje za snažniju socijalno, ekološki i gospodarski održivu Europu.

Za ostvarenje tih ciljeva te za provedbu europskog stupa socijalnih prava bit će potrebna snažna i ravnopravna partnerstva

između javnih tijela, socijalnih partnera i civilnog društva. Zajedno sa svojim članovima koji predstavljaju 49 krovnih organizacija civilnog društva koje djeluju u socijalnom sektoru diljem EU-a, pomno ćemo pratiti međuinstitucijske pregovore o VFO-u i zalagati se za ambicioznu kohezijsku politiku koja može ostvariti socijalni napredak za sve.

socialplatform

<http://www.socialplatform.org/>

Europska sredstva za sve – ulaganje u ljude

Nema sumnje da je kohezijska politika ključna za ostvarenje Europe za sve. Kohezijska politika i fondovi tijekom godina znatno su pridonijeli uključivanju osoba s invaliditetom, čak i u najudaljenijim regijama Europe.

Međutim, zabrinjava me prijedlog za razdoblje nakon 2020. Predloženo smanjenje proračuna utjecat će na one u najnepovoljnijem položaju u Europi, osobito u regijama u kojima su najranjiviji. U trenutku kada raste broj protueuropskih stajališta, ovaj smanjeni proračun ide u prilog širenju takvog raspoloženja. Nadalje, postoji opasnost od stvaranja dviju Europa – onih koji napreduju i onih socijalno isključenih koji će se još više udaljiti od europskog projekta.

Yannis Vardakastanis,
predsjednik Europskog
forum za osobe s invaliditetom

S obzirom na to, prihvaćamo napore Komisije za pojednostavljenje fondova. Nadamo se da će se ovim pojednostavljenjem osigurati da veći broj osoba s invaliditetom može pristupiti sredstvima i vidjeti stvarnu, pozitivnu promjenu u svojem svakodnevnom životu. Kako bi se to ostvarilo, ključno je da se organizacijama civilnog društva regulativom zajamči smisleno uključivanje od samog početka postupka. Tijekom pregovora potrebno je zadržati i braniti

odredbu za partnerstvo. To je najsigurniji način – jedini način – da se osigura dopiranje sredstava do osoba u najnepovoljnijem položaju.

Drago mi je da je Komisija zadržala *ex ante* uvjete i naglasak na stupu socijalnih prava, Europskoj socijalnoj povelji te, naravno, Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

Ove je godine konačno došlo do potpune ratifikacije Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom od strane EU-a i država članica. Ipak, razdoblje od 10 godina štednje dovelo je do nedostatka ulaganja u uključivost i smanjenje siromaštva. Procjenjuje se da više od milijun europskih građana živi u ustanovama. To se mora promijeniti.

Ujedno je vrlo zabrinjavajuće da ne postoje naglasci na pristupačnost koji su bili prisutni u posljednjim regulativama. Godine napora i napretka Komisije, a postoji opasnost da se ostane bez pokreta za osobe s invaliditetom. Pristupačnost je ključna za naše sudjelovanje u društvu. Vjerujem da će europski donositelji politika poslušati naš poziv i u regulativu dodati pristupačnost u horizontalno načelo kojim se promiču jednakost i nediskriminacija.

Želim Europu koja me uključuje. Potrebna nam je snažna kohezijska politika kako bismo to ostvarili.

<http://www.edf-feph.org/>

Usmjerenost na dugoročan rast i konkurentnost

Markus J. Beyrer,
glavni direktor organizacije
Business Europe

Poduzeća smatraju da se u proračunu EU-a za razdoblje nakon 2020. trebaju odražavati njegovi budući prioriteti i naponi usredotočiti na poboljšanje naše konkurentnosti, osobito u područjima u kojima EU može ostvariti konkretne koristi te pomoći pripremiti industriju za megatrendove, kao što su digitalizacija ili energetska tranzicija.

Htjeli bismo vidjeti proračun usmjeren na reforme kojim se podupire uključivanje socijalnih partnera u ostvarenje reformi tržišta rada, osobito putem poboljšanog Europskog socijalnog fonda. Nadalje, EU bi trebao poticati uspjeh kohezijske politike na način da je pretvori u sastavni dio europske strategije za ulaganje, s odgovarajućim financijskim okvirom za podupiranje kohezivne Europe.

Pozdravljamo činjenicu da se u prijedlogu Komisije jasno odražavaju novi prioriteti na područjima migracije, sigurnosti i obrane, u kojima djelovanje na razini EU-a može dovesti do učinkovitije potrošnje i boljih rezultata. Iako priznajemo veću usmjerenost na ulaganja okrenuta budućnosti u nedavnom prijedlogu VFO-a, potrebno je više ambicije za poticanje dugoročnog rasta i konkurentnosti u EU-u.

Pozivamo se donositelje politika da u predstojećim pregovorima daju prednost sve većem naglasku Komisije na konkurentnost EU-a, osobito na istraživanje i razvoj te da se na tome temelje.

Ključno je da sve strane djeluju u cilju postizanja brzog dogovora o VFO-u za razdoblje nakon 2020. prije izbora za Europski parlament u svibnju 2019. Ne možemo si priuštiti kašnjenja u pogledu snažnih poticaja za ulaganje u trenutku kada SAD nastavlja s velikom poreznom reformom, a Kina provodi inicijativu „Jedan pojas, jedan put“.

<https://www.busesseurope.eu/>

Kohezijska politika nakon 2020.: za svakog ponešto, ali po kojoj cijeni?

Nedavni prijedlozi Komisije za VFO nagovijestili su smanjenje od otprilike 7 % sredstava za kohezijsku politiku nakon 2020. Budući da pregovori tek počinju, to bi se smanjenje moglo povećati. Time nije spriječeno ubrzanje ambicije politike – snažnije poveznice s europskim semestrom i uvjetima, veća usmjerenost na ostvarenje strukturnih reformi i poticanje otpornosti EMU-a. Istovremeno, priznat je zahtjev za većim pojednostavljenjem i većom fleksibilnošću u provedbi. Akt kojim se uspostavlja ravnoteža pažljivo je osmišljen kako bi se pružilo ponešto za svakog, ali uz određenu cijenu:

Alison Hunter,
viša savjetnica EPC-a za
regionalnu politiku,
regionalne inovacije i industrijski rast

- ✔ obnovljeni naglasak na regije koje zaoštaju, ruralne i prekogranične regije uz nastavak pristupa kojim se ne uzimaju u obzir teritorijalna obilježja kako bi se omogućili učinci aglomeracije te;
- ✔ predanost gospodarskoj konvergenciji uz uvjetovanje sredstava poštovanjem vladavine prava.

Hoće li se tim kompenzacijama umanjiti vrijednost politike? Snažnije političko vodstvo moglo bi znatno poboljšati ton rasprave u narednim mjesecima, na razini EU-a, država članica i lokalnoj razini. Za to će isto tako biti potrebno da svi partneri u zajednici kohezijske politike u širem kontekstu ograničenog proračuna VFO-a s većim brojem prioriteta prepoznaju ono što je izvedivo.

Robin Huguenot-Noël,
analitičar politike EPC-a o održivom
napretku za program Europe

- ✔ stav politike nemiješanja i pristup razmjernog upravljanja uz prijedlog jače centralizacije (npr. socijalne politike);
- ✔ nastavak potrage za poboljšanom djelotvornošću gospodarstva i inovacija, ali bez podupiranja strategije rasta EU-a;
- ✔ veća fleksibilnost potrošnje, ali stroži nadzor u okviru europskog semestra;

Države članice ne bi se trebale oslanjati na proglašenje proračunske pobjede na svojem teritoriju. Regije bi istovremeno trebale kombinirati obnovljeno područje primjene kako bi izradile prilagođena rješenja, s većim vlasništvom djelotvornosti politike. Velika je vjerojatnost da će u predstojećim mjesecima uloga kohezijske politike (u promicanju vrijednosti projekta EU-a i usmjeravanju potpore prema većoj

regionalnoj/lokalnoj otpornosti) u ovom političkom planu biti podređena. To bi bio vlastiti cilj svih partnera.

Mnogo je toga što se programom EU-a za koheziju još mora ostvariti (na socijalnoj, gospodarskoj i teritorijalnoj razini). Dodana vrijednost politike bit će vidljivija nakon što se priznaju kompenzacije.

<http://www.epc.eu/>

Potreban hrabriji odgovor za borbu protiv klimatskih promjena

Kohezijska politika gotovo tri desetljeća izraze je gospodarske, socijalne i teritorijalne solidarnosti u različitim regijama EU-a. Ujedno je dokazala da ima ulogu katalizatora u borbi protiv klimatskih promjena i prijelazu na energetske sustav s niskim udjelom ugljika, omogućujući javna ulaganja u sektorima poput prijevoza, energije i građevinarstva, a koji su glavni izvori emisija stakleničkih plinova u Europi.

Komisija je 29 svibnja objavila svoj prijedlog u vezi s budućnosti kohezijske politike nakon 2020., otkrivajući obnovljenu ambiciju s manjim brojem političkih ciljeva, većim izdvajanjem sredstava za borbu protiv klimatskih promjena i ojačanim poveznicama s ciljevima EU-a u području energije i klime do 2030.

No, sljedeći proračun EU-a i njegove naknadne regulative dolaze u trenutku kada zahtjevi u pogledu klimatskih promjena trebaju pozornost više nego ikad. Prethodno navedenim poboljšanjima ciljeva politike nedostaju hrabre mjere koje su potrebne kako bi se izbjegle katastrofalne klimatske promjene.

Iako su potrebne drastične mjere za usmjeravanje energetske transformacije, mogu se poduzeti određeni mali koraci: prema prijedlogu europskog Revizorskog suda potrebno je još veće izdvajanje koje podupire poboljšana metodologija za praćenje klimatskih promjena.

Istovremeno, elementi unutar kohezijske politike koji podupiru uključivanje lokalnih aktera poput pristupa načela partnerstva i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednica i dalje u prevelikoj mjeri ovise o diskrecijskoj ovlasti država članica. Kako bi

Raphael Hanoteaux,
službenik za politiku EU-a, CEE
Bankwatch Network

se osiguralo da se kohezijskom politikom na ispravan način podupire energetska transformacija odozdo prema gore potrebni su pojašnjenja u pogledu tih elemenata te novi *ex ante* uvjeti u vezi sa sudjelovanjem javnosti.

Prijedlog Komisije o kohezijskoj politici dobrodošao je prvi korak. Sada je na državama članicama i Europskom parlamentu da pokažu svoju predanost borbi protiv klimatskih promjena oslobađanjem punog potencijala najuspješnijih politika EU-a u tom području.

<https://bankwatch.org/>

Yldau i Fabian na početku Atlantske rute u Lisabonu

Na putu s mladima Europe

Projekt „Road Trip”, koji je ovog proljeća pokrenula Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku Europske komisije, prvenstveno je ljudska avantura. Mladi ljudi iz različitih sredina odlaze na putovanje diljem Europe kako bi istražili raznolikost projekata i inicijativa koje financira i omogućuje Europska unija.

Cilj je mladim Europljanima pružiti novu priliku da iz prve ruke iskuse ono za što se EU zalaže i što čini na terenu.

Četiri tima od po dvoje mladih ljudi odlaze na putovanje Europom u trajanju od mjesec dana duž unaprijed određenih ruta. Na putu im se nakratko pridružuju lokalni mještani i upoznaju ih s lokalnim životom i krajolikom. Putovanja obuhvaćaju cijeli kontinent, od mediteranske obale do Baltičkog mora te uz Atlantski ocean i rijeku Dunav.

Redoviti kratki osvrti koji uključuju kratke videozapise objavljuju se na društvenim mrežama Instagram i Facebook te duži videozapisi na kraju svakog tjedna.

Dvije rute (mediteranska i atlantska) od njih četiri već su završene. U nastavku možete pročitati razmišljanja sudionika o onome što su naučili tijekom putovanja.

„Kada sam prije razmišljala o Europskoj komisiji, nisam znala što ona zapravo radi te sam smatrala da je ono čime se bavi veoma dosadno. Ovaj sam mjesec puno naučila. Imala sam priliku vidjeti projekte financirane sredstvima EU-a i moram priznati da sam ostala pozitivno iznenađena. Uopće nije bilo dosadno i svi projekti koje smo vidjeli vrlo su važni za našu bolju budućnost. Na primjer, naša voda: u Nizozemskoj je voda za piće vrlo dobra i stoga je samo upotrebljavam ne razmišljajući o problemima u vezi s njom. U Španjolskoj su mi rekli da za nekoliko godina voda za piće može biti veliki problem u svijetu. Zbog toga su osmislili način da se voda koju upotrebljavamo pri tuširanju reciklira za ispiranje toaleta jer je zaista rasipno za to upotrebljavati čistu vodu za piće.

Smatram da su takve inicijative zaista važne. A osim postojanja takvih inicijativa, smatram da je važno da ljudi znaju za njih. Projekt Road Trip daje uvid mladima i zaista sam sretna zbog toga. Nadam se da će, baš poput mene, imati bolju predodžbu o tome što se sada događa.”

YLDAU (24, Nizozemska, Atlantska ruta)

„Živim u Europi gotovo pet godina. Na neki sam se način osjećao dijelom Europe, no svakodnevnim upoznavanjem različitih osoba od kojih je svaka jedinstvena na svoj način, za vrijeme projekta Road Trip imao sam priliku više se uključiti u europsku kulturu. Zahvaljujući načelu Europske unije o izbjegavanju granica i ujedinjenju na Europu gledam kao na jednu veliku zemlju. Osim iskustva i mjesta koja samo ovaj mjesec posjetili tijekom putovanja, najviše cijenim ljude s kojima sam se svaki dan družio (Yldau, Ynke, Frank i Sidney). Oni su sada moji prijatelji, a meni je prijateljstvo neprocjenjivo.”

FABIAN (25, Ekvadorac koji živi u Vilniusu, Litva, Atlantska ruta)

„Kada se zapitam odakle dolazim, Europa mi se čini kao ispravan odgovor. Godine 2016. otišla sam na razmjenu u okviru programa Erasmus i upoznala sam ljude iz svih dijelova kontinenta. Od tog sam trenutka 100% sigurna da imam europske vrijednosti i pogled na svijet, a ne njemačke.

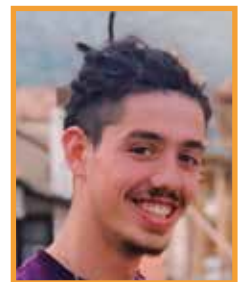

Tijekom putovanja sa svojim četirima novim prijateljima nisam naučila samo puno toga o Belgiji i njezinoj kulturi koja je ponešto različita (u usporedbi s mojom zemljom), već sam i prepoznala koliko su slični naši osjećaji o europskim avanturama. Bez obzira na to koliko smo daleko otputovali, ljudi koje smo susreli smijali su se istim vicevima i bili su zabrinuti zbog istih stvari kao i mi. Zbog njih smo osjetili i razumjeli značenje Europske unije. Ona nas, Europljane, povezuje kao bismo živjeli u podupirućoj i mirnoj zajednici.

Ujedno sam shvatila da EU nije samo Bruxelles – to su i ljudi koji prepoznaju probleme u svojim regijama i koji se zalažu za promjene, oni su ti koji EU-u daju smisao. A iako nisam čula samo pozitivne stvari o EU-u, smatram da je sada bitnije nego ikad povezati zemlje i usmjeriti se na sličnosti, a ne na razlike.”

LOUISA (26, Njemačka, Mediteranska ruta)

„Već je prošlo određeno vrijeme otkad sam se vratio u svoju zemlju, a još uvijek nisam u potpunosti obradio dojmove s putovanja. Razlog je tomu što je to putovanje na mene ostavilo ogroman utisak – sve te različite zemlje, ljudi i kulture. Sve je to potpuno promijenilo moje shvaćanje Europe! Izuzetno sam zahvalan na tom projektu! No, nije se promijenio samo moj dojam o zemljama EU-a, već i moj dojam o samom EU-u. Vidio sam kako neki projekti pružaju potporu i pomažu u rastu te sam zbog toga bio jako sretna. Možda pomalo stereotipno, ali kada sam pomislio na EU-u, pomislio sam na ljude u odijelima po mjeri koji sjede za velikim okruglim stolom i donose odluke o svijetu. No, oni isto tako blisko surađuju s malim lokalnim projektima koji daju sve od sebe kako bi stvorili dobru budućnost za ljude i prirodu. Uglavnom, nakon tog putovanja dobio sam puno širu sliku o svemu tome i izrazito sam ponosan što sam dio toga i što se mogu zvati građaninom Europe.”

LOUIS (21, Belgija, Mediteranska ruta)

Jedinstveni „zeleni čamac“ na solarni pogon koji je putnike odveo na tajni otok između Grčke i Albanije

SAZNAJTE VIŠE

<https://roadtripproject.eu/>

<https://www.facebook.com/EUinmyregion/>

<https://www.instagram.com/euinmyregion/>

<https://www.youtube.com/user/RegioNetwork>

NOVOSTI [UKRATKO]

INFORMACIJSKA TOČKA I ALAT ZA PRETRAŽIVANJE FINANCIRANJA MAKROREGIJA PLATFORME EUROACCESS

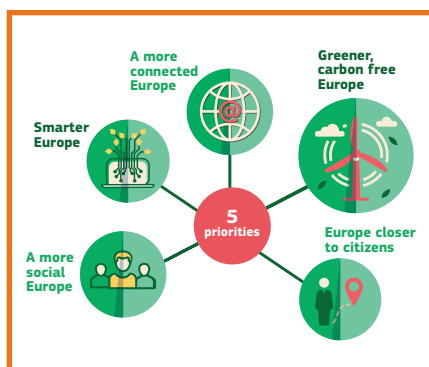
Od 2016. platforma EuroAccess središnja je internetska informacijska točka za mogućnosti financiranja sredstvima EU-a u dunavskoj regiji. Pokazala se toliko uspješnom da je mjesto prošireno kako bi obuhvatilo sve četiri makroregionalne strategije: strategija EU-a za jadransku i jonsku regiju, strategija EU-a za alpsku regiju, strategija EU-a za regiju Baltičkog mora i strategija EU-a za dunavsku regiju.

Platforma EuroAccess, koja djeluje kao pristupna točka za financiranje EU-a, pruža ključne podatke o više od 200 programa financiranja EU-a, uključujući (ali bez ograničenja) sve programe Interreg koji djeluju unutar geografskog područja makroregionalnih strategija EU-a. Potencijalni podnositelji zahtjeva mogu pretraživati otvorene pozive za podnošenje projektnih prijedloga i filtrirati rezultate, između ostalog, na temelju vrste organizacije, zemlje podrijetla i tematskog fokusa projektne ideje. ■

SAZNAJTE VIŠE

www.euro-access.eu

„PUT DO IZVRSNOSTI” POMAŽE REGIJAMA DA POSTANU INOVATIVNIJE

Komisija obnavlja inicijativu „Put do izvrsnosti” kako bi nastavila s pružanjem prilagođene potpore i stručnog znanja regijama koje zaostaju po pitanju inovacija. Inicijativa s kojom se ponovno kreće ovog ljeta, a koju vodi Zajednički istraživački centar, pomoći će regijama da prije početka proračunskog razdoblja 2021. – 2027. razviju, ažuriraju i usavrše svoje strategije pametne specijalizacije. Ujedno će im pomoći utvrditi odgovarajuća sredstva EU-a za financiranje inovativnih projekata te povezati se s ostalim regijama sa sličnim prednostima kako bi stvorile inovacijske klustere. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://europa.eu/!wJ78cQ>

KAMPANJA #EUINMYREGION PROMIČE LJETO ISTRAŽIVANJA

Godišnja kampanja na razini EU-a pokazuje građanima projekte u njihovoj regiji koji su financirani sredstvima EU-a. To se postiže tako da se građane uključi da sami istraže tisuće projekata EU-a te poticanjem da putem društvenih medija i natječaja dijele slike i iskustva. Fotografski i blogerski natječaji popularniji su nego ikad, a na web-mjestu kampanje sada se mogu pronaći i videozapisi te izjave stručnjaka koji su posjetili projekt u gradu Charleroi u Belgiji, kao i interaktivna karta koja olakšava pronalaženje projekata duž kontinenta. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://europa.eu/!BD89TH>

Most Samuela Becketta, Dublin

Irski napredak u području inovacija

Kohezijska politika bila je dugo poznata po otvaranju puta irskim autocestama, no sada uz potporu inovacijama i MSP-ovima sve više potiče gospodarski rast. Nova je konkurentnost osobito važna u trenutku dok se zemlja suočava s potencijalnim negativnim učincima Brexita.

S mještena u sjevernom dijelu Atlantskom oceana zapadno od Ujedinjene Kraljevine, Irska se prostire na 70 000 km² i ima 4,76 milijuna stanovnika, od kojih je trećina mlađa od 25 godina. Europskoj ekonomskoj zajednici pridružila se 1973., a od 1999. dio je europodručja.

Nakon razdoblja brzog gospodarskog rasta od sredine 1990-ih do kasnih 2000-ih zbog čega je dobila nadimak „Keltski tigar“, početkom 2008. Irsku je snažno pogodila svjetska financijska kriza, što je u konačnici zahtijevalo pomoć EU-a i Međunarodnog monetarnog fonda, a nakon čega su uslijedile godine fiskalne štednje.

Prebacimo se brzo na 2018. U snažnim gospodarskim rezultatima Irske malo ima naznaka prethodne krize te su oni među najboljima u Europi. Njezin je BDP prošle godine porastao za 7,8% čime je irsko gospodarstvo 2017. postalo najbrže rastuće. A stopa nezaposlenosti koja je u travnju 2018. iznosila 5,9% znatno je ispod prosjeka EU-a.

Zbog niskog poreznog opterećenja koje privlači veliki broj multinacionalnih poduzeća, u irskom gospodarstvu prevladava industrijski sektor te je 2016. činio ukupno 38,9%. Veliki doprinos daju i veleprodaja i maloprodaja, promet te djelatnosti pružanja smještaja i usluživanja hrane. Na primjer, prema podacima Irskog odbora za hranu izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Irske 2017. prvi put je premašio milijardu EUR mjesečno, pri čemu Ujedinjena Kraljevina predstavlja najvažnije tržište.

Ukupno gledajući, trgovina unutar EU-a čini 51% izvoza Irske, pri čemu su Ujedinjena Kraljevina i Belgija kao najvažniji partneri izjednačeni s 13%. Kad je riječ o izvozu, 68% dolazi iz EU-a, pri čemu se Ujedinjena Kraljevina nalazi na prvom mjestu s 29%.

S obzirom na opseg trgovine između tih dviju zemalja i njihovu geografsku udaljenost, Irska je jedan od naroda EU-a na koji je najviše utjecala odluka Ujedinjene Kraljevine da napusti Europsku uniju – te je stoga prepuna nesigurnosti koje se odnose na posljedice Brexita.

Ulaganje u inovacije i konkurentnost

Kohezijski fond i dalje ima važnu ulogu u razvoju irskog gospodarstva. Zemlja će za razdoblje 2014. – 2020. primiti do 3,4 milijarde EUR potpore od europskih strukturnih i investicijskih

„Kohезijski fond i dalje ima važnu ulogu u razvoju irskog gospodarstva. Zemlja će za razdoblje 2014. – 2020. primiti do 3,4 milijarde EUR potpore od europskih strukturnih i investicijskih fondova (fondovi ESI), a predviđenih 2,6 milijardi EUR – ili 79 % ukupnog iznosa – dodijeljeno je projektima do kraja prošle godine.“

fondova (fondovi ESI), a predviđenih 2,6 milijardi EUR – ili 79 % ukupnog iznosa – već je dodijeljeno projektima do kraja prošle godine.

Fondovi ESI, osobito Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), pomažu Irskoj u rješavanju ključnih izazova za uključivi rast i konvergenciju. To uključuje stavljanje prioriteta javnog i privatnog ulaganja u inovacije – osobito u mala i srednja poduzeća (MSP-ove) za koje se smatra da zaostaju za multinacionalnim poduzećima sa sjedištem u Irskoj – kao i poticanje razvoja novih proizvoda i usluga podupiranjem suradnje između irskih poduzeća i istraživačkih instituta. To je osobito bitno u trenutku kad postoje nejasnosti u pogledu Brexita i rizici povezani s njim jer poticanje konkurentnosti poduzeća može dovesti do novih, alternativnih tržišta za irske proizvode.

U tom kontekstu, 35 % – najveći dio izdvajanja – zajedničkog ulaganja EFRR-a za Irsku usmjereno je prema istraživanju, tehnološkom razvoju i inovacijama.

Ta se usmjerenost već isplatila na mnogim područjima. Rezultati uključuju stvaranje 3 400 novih radnih mjesta u poduzećima koje podupire EFRR te potporu zajedničkog ulaganja za 35 000 poduzeća. Nakon aktivnog uključivanja 900 poduzeća

uz sufinanciranje centara za strateško sufinanciranje osnovano je sedamdeset novih start-upova i spin-offova. Istovremeno, otprilike 860 novih istraživača radi na inovacijama kojima je ostvareno 250 novih dozvola za poslovanje. Nadalje, sjeverozapadna regija Irske koja je obuhvaćena programom BMW EFRR-a odabrana je za Europsku poduzetničku regiju 2018.

U Komisijinim preporukama specifičnima za svaku zemlju iz 2018. za Irsku se predložene mjere koje je potrebno poduzeti za poticanje rasta produktivnosti irskih poduzeća, osobito MSP-ova, „poticanjem istraživanja i inovacija s pomoću ciljanih politika, izravnijih oblika financiranja i bolje strateške suradnje sa stranim multinacionalnim poduzećima, javnim istraživačkim centrima i sveučilištima“. Te bi se mjere nadovezale na prošlogodišnje preporuke. Ulaganja EFRR-a za razdoblje financiranja 2021. – 2027. bila bi usko povezana s europskim semestrom i preporukama specifičnima za svaku zemlju.

Komisijinim prijedlogom za razdoblje 2021. – 2027. omogućuje se da razvijenije države članice poput Irske 85 %–100 % svojih sredstava dodijeljenih iz EFRR-a ulože u inovacije. Time bi se državi članici koja se za to odlučio osigurao veliki iskorak prema budućoj konkurentnosti. ➤

Zajedničko ulaganje EFRR-a prisutno je i u uvođenju ultra brze širokopojasne mreže. Nakon što bude u cijelosti uspostavljen, nacionalni plan za uvođenje širokopojasne mreže pomoći će u rješavanju izazova u vezi s povezivosti MSP-ova i fizičkih osoba širenjem pristupa internetu pri brzinama usmjerenima na europsko gigabitno društvo na otprilike 90% zemlje, što je osobito važno za udaljenije ruralne regije.

Irska poduzeća čekaju pristup takvoj najsuvremenijoj mreži zato što je brzi i pouzdan internet osiguranje i ključ rasta i međunarodne prodaje putem e-trgovine.

Sredstvima kohezijske politike u iznosu od više od 120 milijuna EUR potpore od EFRR-a pomaže se i prijelazu Irske na gospodarstvo s niskom razinom ugljika. Projekti usmjereni na energetske učinkovitost i smanjenje emisija stakleničkih plinova već pokazuju pozitivne rezultate.

Nadalje, potpora je usmjerena na poboljšanje digitalnih vještina radno sposobnog stanovništva Irske kako bi bili uspješniji na tržištu, a što je uočeno kao nedostatak u izvješću za Irsku za 2018. te u pregledu stanja povezanim s europskim stupom socijalnih prava.

Suradnja na temelju kohezijske politike

Irska će i u budućnosti kohezijsku politiku smatrati temeljem svojeg rasta i rasta cijelog EU-a. Kohezijska politika može imati ključnu ulogu u jačanju i povećanju kapaciteta Unije za suočavanje s predstojećim izazovima. ■

DOSADAŠNJA KLJUČNA POSTIGNUĆA ZAJEDNIČKOG ULAGANJA EFRR-A ZA RAZDOBLJE 2014. – 2020.:

- osposobljavanje u poduzećima za 50 000 sudionika
- financijska potpora zajedničkom ulaganju za 35 000 poduzeća
- aktivnosti osposobljavanja u poduzećima za 30 000 studenata
- osposobljavanje u području upravljanja, marketinga i izvoza za 30 000 poduzeća
- 3 400 novih radnih mjesta u poduzećima koje podupire EFRR
- 900 poduzeća surađuje s centrima za strateško istraživanje što je dovelo do stvaranja više od 70 novih start-up i spin-out poduzeća
- 860 novih istraživača radi na inovacijama
- 270 novih industrijskih partnera surađuje s istraživačkim centrima
- izdavanje 250 dozvola kao rezultat istraživanja

Irska

Stanovništvo

Prema procjenama UN-a Irska ima otprilike 4,8 milijuna stanovnika. Smještena u sjevernom dijelu Atlantskog oceana, Irska je treći najveći otok u Europi koji obuhvaća područje od 84 421 četvornog kilometra. Irska obuhvaća 5/6 otoka, a Sjeverna Irska (dio Ujedinjene Kraljevine) preostali dio. Dublin je glavni i najveći grad Irske s populacijom od 1,11 milijuna.

Gospodarstvo

Prema novim procjenama Europske komisije, gospodarstvo Irske 2017. zabilježilo je porast od 7,8%, što je triput brže nego u širem europodručju. Gospodarski izgledi i dalje su snažni, iako je došlo do povećanja rizika: realni BDP porastao je za 7,4% u odnosu na isto razdoblje prošle godine, a očekuje se daljnje povećanje za 4,4% 2018. i 3,1% 2019. Udruga poduzeća i poslodavaca (IBEC) u svojoj najnovijoj tromjesečnoj prognozi predviđa da je rast od 4,2% 2018. dovoljno velik da se izdrže svi negativni učinci neizvjesnosti u vezi s Brexitom.

Tržište rada

Stopa nezaposlenosti Irske od 5,9% u travnju 2018. znatno je ispod prosjeka EU-a. Vlada je u siječnju 2018. najavila reforme kojima će se financiranje ustanova visokog obrazovanja povezati s ostvarenjem ključnih nacionalnih prioriteta, uključujući bolju usklađenost s vještinama potrebnima u gospodarstvu, više razine učinkovitosti i inovacija, širenje istraživanja, osobito s partnerima poduzeća, bolji pristup za studente u nepovoljnom položaju te poboljšanje mogućnosti za cjeloživotno i fleksibilno učenje. Tim će se mjerama u zemlji dodatno poduprijeti politike i ciljevi EFRR-a i ESF-a za razdoblje 2014. – 2020.

Ključni sektori

U sektoru izvoza, koji predvode strojevi i oprema, računala, kemikalije, medicinski uređaji, lijekovi, prehrambeni proizvodi i proizvodi životinjskog podrijetla, prevladavaju strana multinacionalna poduzeća koja čine važan dio gospodarstva. Poljoprivredno-prehrambeni sektor Irske u velikoj mjeri ovisi o tržištu Ujedinjene Kraljevine, pri čemu je više od 43% poljoprivredno-prehrambenih proizvoda 2015. otišlo u Ujedinjenu Kraljevinu. Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Irske 2017. prvi je put premašio milijardu EUR mjesečno. Kada se tome pridruži izvoz nejestivih proizvoda, kao što je šumarstvo, ukupan izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda 2017. doseže 13,5 milijardi EUR. U sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda postignuti su najveći rezultati s povećanjem od 19%, čime je izvoz mlijeka i mliječnih proizvoda ostvario iznos veći od 4 milijarde EUR. I u sektoru govedine postignuti su dobri rezultati porastom izvozne prodaje od 5%, čime je ostvaren iznos od gotovo 2,5 milijarde EUR.

Pametna specijalizacija, istraživanje i inovacije

Irska je snažan inovator s prioritetima pametne specijalizacije u područjima proizvodnje i industrije, informacijskih i komunikacijskih tehnologija, proizvodnje i distribucije energije, zdravlja ljudi i socijalnog rada te ključnih omogućavajućih tehnologija.

I dalje su potrebni dodatni javni izdatci u sektoru istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija kako bi autohtona poduzeća u vlasništvu Irske postala dinamičnija i inovativnija te time i konkurentnija na svjetskom tržištu. Nadalje, potrebno je odrediti alternativna nova tržišta za kompenzaciju izlaska iz Brexita. Operativni programi EFRR-a trenutačno zajednički ulažu 35% u sektor istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija, što čini najveći udio dodijeljenih sredstava iz ukupnog zajedničkog ulaganja u Irskoj za razdoblje 2014. – 2020. >

POLAZNA TOČKA ZA BUDUĆE START-UPOVE

PorterShed predstavlja inicijativu za podupiranje start-upova koji se bave tehnologijom i imaju globalne ambicije. Projekt smješten u gradskom središtu Galwaya prva je faza izrade inovacijskog centra kojim će se pružati potpora start-upovima i MSP-ovima s velikim potencijalom u zapadnom dijelu Irske. Inicijativa PorterShed, koja se temelji na zajednici, suradnji i povezivosti, poduzetnicima omogućuje suradnički prostor zajedno s drugim vrstama pomoći, kao što je pristup ulagačima i financijskom savjetu.

Poduzeća koja se koriste tim objektima obuhvaćaju različita područja IT-a, uključujući softver, razvoj filma, korisničku uslugu, jezično obrazovanje, beskontaktno plaćanje, modu i osposobljavanje. U PorterShedu, koji je prepoznat kao izložbeni prostor start-upova Galwaya koji se bave tehnologijom, nalazi se više od 30 inovativnih poduzeća i više od 90 članova, plus zajednički prostori za povremene članove i otvoren prostor za događanja i radionice.

<https://portershed.com/>

PRONICLJIV PRISTUP PODATKOVNOJ ANALIZI

Centar za podatkovnu analizu **Insight** zajednička je inicijativa istraživača Sveučilišta grada Dublina, Nacionalnog sveučilišta Irske u Galwayu, Sveučilišta visoke škole u Corku, Sveučilišta visoke škole u Dublinu i drugih partnerskih ustanova. Centar Insight okuplja više od 400 istraživača, sredstva od više od 100 milijuna EUR i više od 80 industrijskih partnera kako bi Irska postala središte svjetskog istraživanja podatkovne analize.

Omogućavanjem boljeg donošenja odluka, podatkovna analiza može poboljšati naš pristup svemu, počevši od lista čekanja u bolnicama do uporabe energije i oglašavanja. Taj centar, koji predstavlja spoj akademske zajednice i industrije, trenutačno provodi projekte istraživanja za koje se očekuje da će ostvariti koristi u područjima kao što su upravljanje kroničnim bolestima i njihovo liječenje, neispitano osobno opažanje, povezujući znanosti o zdravlju i životu te analitičko društvo. To su sve moderna područja u kojima se nude visokokvalificirana radna mjesta i potencijal za rast irskih regija. Suradnja centra Insight stvorila je nekoliko spin-out i start-up poduzeća.

<https://www.insight-centre.org/>

LOKALNA POTPORA ZA POTICANJE KONKURENTNOSTI MSP-OVA

Lokalni uredi za poduzeća (LEO), pod vodstvom krovne agencije Enterprise Ireland, važne su jedinstvene kontaktne točke za lokalna poduzeća diljem Irske. Osoblje pruža savjete, informacije i potporu za pokretanje ili razvoj poduzeća. Duž cijele mreže irskih lokalnih tijela 31 namjenski tim nudi širok raspon iskustva, vještina i usluga. Na primjer, Lokalni uredi za poduzeća u Galwayju sudjelovali su 2017. u 321 intervenciji u pogledu osposobljavanja, šestomjesečnim programima praćenja, pružanju pomoći inovativnim i kreativnim dizajnerima, osposobljavanju start-upova u ranoj fazi itd.

Primjeri dvaju malih poduzeća koji su od Lokalnih ureda za poduzeća imali korist u vidu osposobljavanja/pomoći za upravljanje: **Kinvara**: poduzeće za prirodnu njegu kože koje je sad spremno za izvoz. Osnivačica poduzeća, dr. Joanne Reilly, bivša znanstvenica, postala je poduzetnica 2011., a 2017. kada je poduzeće napokon dobilo pristup ultra brzom širokopojasnoj mreži kreirala je novi brend i web-mjesto te je time u samo nekoliko tjedana njegova internetska prodaja porasla za gotovo 100%.

Skylark Attic Stairs: 2015. 95% proizvodnje odlazilo je u Ujedinjenu Kraljevinu, a 2016. prodaja je smanjena za 80%. To je nagnalo vlasnika da krene na tečaj za čistu strategiju koji organiziraju Lokalni uredi za poduzeća te je time došlo do pozitivnih rezultata: poduzeću je 2017. priznat patent u SAD-u te je primilo narudžbu za svoje proizvode, a planira se i proširenje. Poduzeće pomaže i u stvaranju lokalnih radnih mjesta jer 75% proizvoda dolazi iz lokalnih izvora. Proizvodi se stavljaju na tržište putem Googleove usluge AdWords, a planira se i povećanje prodaje na 5000 jedinica godišnje.

<https://www.localenterprise.ie/About-Us/Case-Studies/>

Osim Lokalnih ureda za poduzeća, važnu ulogu u podupiranju stvaranja start-up poduzeća koja se bave tehnologijom i prijenosu inovacija iz visokoškolskih ustanova i istraživačkih organizacija u industriju diljem zemlje imaju i Fond za komercijalizaciju agencije Enterprise Ireland i njegovi projekti koji se isto tako sufinanciraju sredstvima EFRR-a.

POSTUPANJE PREMA UPUTAMA LIJEČNIKA

Aerogen je vodeće poduzeće u svijetu za medicinske uređaje specijalizirano za osmišljavanje, proizvodnju i komercijalizaciju visokoučinkovitih aerosolnih terapijskih sustava zahvaljujućim kojima diljem svijeta dolazi do transformacije načina liječenja u bolnicama. Patentirana tehnologija vibrirajuće mreže pretvara lijek u tekućem obliku u maglicu sitnih čestica uz pomoć koje lijekovi pažljivo i učinkovito ulaze u pluća teško bolesnih pacijenata svih dobnih skupina.

Ova napredna tehnologija na bazi paladija koja ima više od 100 patenata, do danas je prodana u više od 75 zemalja i korištena za liječenje više od 6 milijuna bolesnika. U usporedbi sa standardnim raspršivačem malog volumena došlo je do smanjenja brzine učinkovite doze od 32%, smanjenja od 37 minuta za prosječnu duljinu boravka za učinkovitu dozu i smanjenja od 75% u pogledu primjene lijekova. Zahvaljujući zajedničkom ulaganju EFRR-a na početku projekta, Aerogen je već postao važan međunarodni akter na tom području.

<https://www.aerogen.com/>

POSTAVLJANJE NOVIH TEMELJA ZA INOVATIVAN DIGITALNI SADRŽAJ

ADAPT je globalni centar izvrsnosti Irske u području digitalnog sadržaja. Vodeći je istraživački centar u svijetu koji obuhvaća više institucija, a nedavno mu je dodijeljeno 50 milijuna EUR dodatnih sredstava. U njemu se spaja stručno znanje istraživača s onim industrijskih partnera kako bi se postigle revolucionarne inovacije u području digitalnog sadržaja kojima se iz temelja mijenja način interakcije ljudi sa sadržajima, sustavima i među sobom.

Centar spaja vrhunsko znanje istraživača četiriju sveučilišta u Dublinu – sveučilišta Trinity College, City University, University College i Instituta tehnologije – s onim industrijskih partnera kako bi se ostvarile revolucionarne inovacije u području digitalnog sadržaja. Uz zajedničko ulaganje EFRR-a u iznosu od 6 milijuna EUR, centar razvija transformativne alate kojima se korisniku omogućuje istraživanje podataka videozapisa, teksta, govora i slika na svim jezicima i uređajima kako bi se poduzećima pomoglo stvoriti nove mogućnosti u području digitalnog sadržaja radi stvaranja nove predodžbe o načinu povezivanja ljudi, postupka i podataka u svrhu postavljanja nove gospodarske vrijednosti.

<https://www.adaptcentre.ie/>

STRUČNO ZNANJE U POVEZANOM SVIJETU

CONNECT – Istraživački centar za buduće mreže i komunikacije zaklade Science Foundation Ireland (SFI) surađuje s više od 35 poduzeća, uključujući multinacionalna poduzeća, MSP-ove i start-upove. Centar okuplja svjetske stručnjake s 10 irskih akademskih instituta kako bi se uspostavila jedinstvena referentna točka za istraživanje u području telekomunikacija, razvoja i inovacija (internet stvari).

Cilj je ovog programa, koji je sufinanciran sredstvima EFRR-a, razviti niz vodećih svjetskih istraživačkih centara koji su u skladu s 14 prioritarnih područja istraživanja utvrđenih tijekom određivanja prioriteta u području istraživanja, a čime će se Irskoj omogućiti velik gospodarski utjecaj. Projekt CONNECT povezuje znanstvenike i inženjere u partnerstva diljem akademske zajednice i industrije u cilju odgovaranja na ključna pitanja u području istraživanja, poticanja razvoja novih i postojećih poduzeća koja se bave tehnologijom sa sjedištem u Irskoj, privlačenja industrije koja bi mogla uvelike pridonijeti Irskoj i njezinom gospodarstvu, privlačenja međunarodnih talenata i kapitala za istraživanje, privlačenja, osnaživanja i odvajanja povezanih poduzeća u Irskoj te povećanja broja istraživača zaposlenih u industriji koje je osposobila zaklada SFI. ■

<https://connectcentre.ie/>

Priprema za buduće izazove na temelju prošlih uspjeha

Paschal Donohoe, irski ministar financija i javnih izdataka i reforme, govori za časopis *Panorama* na koji je način Irska imala koristi od članstva u EU-u te je li spremna preuzeti daljnje obveze kako bi građanima EU-a pokazala dodanu vrijednost Unije i način na koji radi u njihovu korist.

Irska 2018. slavi 45 godina članstva u EU-u. Kako je zemlja napredovala tijekom tog razdoblja i koju su ulogu u tom razvoju imali EFRR i ESF?

Irska je izuzetno ponosna i predana članica Europske unije. Kad smo pristupili EU-u 1. siječnja 1973. naš je BDP iznosio samo 67% prosjeka EU-a. Danas iznosi gotovo 180% i od neto korisnika postali smo zemlja s neto doprinosom proračunu EU-a.

U vrijeme pridruživanja EU-u trgovinska i industrijska politika Irske desetljećima se temeljila na protekcionizmu i samodostatnosti. Te su zatvorene politike dovele do slabog gospodarskog rasta, velike nezaposlenosti i masovnog iseljavanja.

Irska je danas vrlo otvorena zemlja. Ujedinjena Kraljevina i dalje je jedan od naših najvažnijih trgovinskih partnera u koju odlazi više od 13% robe, dok 52% izvoza odlazi u ostale države članice EU-a, a gotovo 27% izvoza u SAD. Irska je četvrti najveći izvoznik financijskih usluga u EU-u, 15 od 20 najvažnijih svjetskih banaka ima sjedište u Irskoj, a zakupodavci u području zrakoplovstva ovdje upravljaju udjelom od 26% globalne zračne flote.

Iako smo se u prošlom desetljeću suočavali s izazovima u pogledu bankovne krize i povezane recesije, irsko gospodarstvo sada je vrlo snažno. Imamo najveći rast BDP-a u Europi koji za 2017. iznosi 7,8%, a stopa nezaposlenosti iznosi 5,9% (travanj 2018.).

Naravno, nije sve to ostvareno isključivo na temelju članstva u EU-u. Međutim, članstvo, kao i važan doprinos kohezijske politike tijekom godina, omogućilo je Irskoj brojne prilike i bilo je glavni čimbenik koji pridonosi gospodarskom i socijalnom napretku.

Ova gospodarska preobrazba rezultirala je boljim životima naših građana. Građani imaju bolji životni standard, radnici su zaštićeni čvrstim zakonima o zapošljavanju, obitelji su zaštićene propisima o sigurnosti hrane, a mi unaprijedujemo i štitimo okoliš za buduće generacije.

Najnoviji podaci Eurobarometra (iz svibnja 2018.) pokazuju da 81 % građana Irske članstvo u EU-u smatra pozitivnim, u usporedbi s prosjekom EU-a od 60 %. I 74 % osoba u Irskoj zadovoljno je s načinom funkcioniranja demokracije u EU-u, dok ih 62 % smatra da EU ide u pravom smjeru (prosjeak EU-a iznosi 32 %).

Strukturni fondovi imali su važnu ulogu u Irskoj, kao što imaju i u novijim državama članicama. Na primjer, sredstva EU-a bila su ključna za nadogradnju ključne fizičke infrastrukture, a njima su se i poticala ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje te istraživanje, razvoj i inovacije, koji su uvijek imali prioritet.

EU je imao vrlo značajnu političku ulogu u mirovnom procesu u Sjevernoj Irskoj. Uzastopni programi PEACE od 1995. zajedno su gospodarstvima Sjeverne Irske i pograničnih okruga Irske (Cavan, Donegal Leitrim, Louth, Monaghan i Sligo) pridonijeli s 2,26 milijardi EUR. Tim se programom podupiru projekti kojima se pomaže u pomirenju zajednica i izgradnji zajedničke budućnosti. Uzastopni programi Interreg od 1991. zajedno su gospodarstvima Sjeverne Irske, pogranične regije Irske te, od 2007., zapadne Škotske, pridonijeli s 1,13 milijardi EUR. Oba su programa važni pokretači regionalnog razvoja u prekograničnom kontekstu. Potpora koju strukturni fondovi pružaju za ta dva programa ne čini samo važan izvor financiranja, već je i ključan element stalne predanosti EU-a uspostavljanju mira i pomirenju.

Kako se je promijenio irski način uporabe sredstava EU-a kao odgovor na promjene u gospodarstvu i društvu?

Irska je u prošlosti imala znatne koristi od strukturnih fondova, no, kako je naše gospodarstvo počelo rasti, tako su se i sredstva smanjivala: na primjer, s 5,4 milijarde EUR za programsko razdoblje 1994. – 1999. na 1,2 milijarde

EUR za razdoblje 2014. – 2020. Ta su se ulaganja prethodno najviše odnosila na fizičku infrastrukturu i pomogla su u financiranju velikih projekata kao što je pet velikih međugradskih autocesta, lučki tunel u Dublinu, dovršetak obilaznice M50 i podupiranju nekolicine velikih projekata javnog prijevoza, uključujući prigradske željezničke i tramvajske sustave Dublina. Međutim, pored potrošnje na fizički kapital znatna ulaganja usmjerena su i na razvoj ljudskog kapitala na temelju obrazovanja i osposobljavanja, usavršavanja vještina radnika i promicanja mogućnosti istraživanja.

Imajući na umu promjenjivu prirodu irskog i svjetskog gospodarstva, izdaci zajedničkog ulaganja EFRR-a u Irskoj za razdoblje 2014. – 2020. trenutačno su prvenstveno usmjereni na projekte iz područja istraživanja i inovacija, IKT-a, digitalnog gospodarstva, potpore za konkurentnost MSP-ova i prijelaz na gospodarstvo s niskom razinom ugljika, dok se sredstva ESF-a kroz obrazovanja i osposobljavanje i dalje ulažu u ljude. Ta će ulaganja pomoći u stvaranju održivih radnih mjesta, poticanju izvoza na globalnoj razini i podupiranju gospodarskog rasta.

Dodatne mogućnosti za financiranje i dalje će se otvarati u sklopu programa Obzor 2020. i programa Erasmus koji će ga naslijediti, instrumenta za povezivanje Europe, programa COSME na razini EU-a i brojnih drugih manjih programa.

Smatra se da je Irska u prošlosti imala veliku korist od financiranja EU-a te posljednjih godina od zajedničkog ulaganja EFRR-a u istraživanje i inovacije te konkurentnost MSP-ova. Jesu li rezultati takvih ulaganja u skladu s vašim očekivanjima? Traje li to i dalje? Koji su glavne mogućnosti za Irsku?

Irska je tijekom godina imala znatne koristi od potpore EU-a te je učinkovito i djelotvorno iskoristila sredstva.

Kad je riječ o područjima potrošnje, naglasak je s potpore za fizička, infrastrukturna ulaganja usmjeren na podupiranje istraživanja, inovacija i razvoja MSP-ova, čime se odražava veća konkurentnost na globalnoj razini i velika brzina promjene. Trenutačni cilj Irske u pogledu istraživanja jest do 2020. povećati bruto (javno i privatno) ulaganje u istraživanje i inovacije na 2,5 % BNP-a. Unatoč povećanju javne i privatne potrošnje proteklih godina, uključujući potporu od zajedničkog ulaganja EU-a, taj cilj tek moramo doseći. Djelomičan je razlog tome snaga naših gospodarskih rezultata i naknadna povećanja stope rasta BNP-a godinu za godinom proteklih godina. MMF i EU u svojim su preporukama specifičnima za svaku zemlju istaknuli razinu javnog ulaganja u istraživanje i razvoj, što znači da je trajna i povećana potpora i dalje ključni prioritet za razdoblje nakon 2020.

Ubrzava se znanstveni i tehnološki napredak i natječemo se u promjenjivom i izrazito konkurentnom globalnom okruženju. Za održavanje koraka s neumomnom prirodom promjenjivih okolnosti bit će potrebna veća količina sredstava i veća potpora za istraživanje i razvoj kako bi se osiguralo da se irska poduzeća nalaze na vrhuncu. Naše ustanove visokog obrazovanja moraju stvarati diplomirane stručnjake s vještinama koje su potrebne za aktere na globalnoj razini tako da predviđaju tehnologije nove generacije i znanstvene inovacije te budu vodeći u tom pogledu.

Postoje stvarne mogućnosti za Irsku. Imamo čvrst temelj u smislu rezultata u području lijekova, IKT-a ili financijskih usluga. Usmjereni smo na izgradnju kapaciteta za sljedeću generaciju promjene koja uzrokuje poremećaje, iskorištavamo umjetnu inteligenciju, pomažemo poduzetima da utvrde nove tržišne mogućnosti i usmjere se na njih te pazimo da su naši istraživački i tehnološki centri i dalje predvodnici promjene. U tom će području potpora EFRR-a i u budućnosti biti važan

„Naglasak je usmjeren na podupiranje istraživanja, inovacija i razvoja MSP-ova, čime se odražava veća konkurentnost na globalnoj razini i velika brzina promjene.”

element financiranja. Države članice EU-a sada se ne natječu međusobno, već sve djeluju na izrazito konkurentnom i mobilnom svjetskom tržištu.

Čemu se nadate u sljedećem razdoblju financiranja 2021. – 2027. fondova ESI i što smatrate glavnim izazovima za Irsku?

Jedno je sigurno, sljedeći krug kohezijske politike formulira se u razdoblju znatnih izazova za Irsku i cijelu Europu te obuhvaća pitanja kao što su Brexit, migracije, sigurnost i terorizam.

Irsku smatra da bi razina izdataka na razini EU-a trebala biti razmjerna i odgovarati ukupnoj količini raspoloživih sredstava te da bi prioritete i ciljeve VFO-a za razdoblje nakon 2020. trebalo oblikovati u tom kontekstu. Kao što sam već naglasio, Irsku prepoznaje i iznimno cijeni članstvo u EU-u. Irsku je, kao zemlja s neto doprinosom, spremna davati više sredstava proračunu EU-a. Međutim, iako smatram da moramo biti spremni prilagoditi se prioritetima i izazovima EU-a koji se stalno mijenjaju, ne smijemo zanemariti vrijednost i doprinos tradicionalnih politika, uključujući poljoprivredu i koheziju.

S obzirom na izazove s kojima se Irsku suočava, Brexit predstavlja važno pitanje, a to su prepoznale i kolege iz Europe. Vrlo smo zahvalni na njihovoj potpori u pregovorima, konkretnoj demonstraciji trajne snage i jedinstva skupine zemalja EU27. Osim iznimno važnih pitanja trgovine i fizičkih izazova, s najbližim susjedima povezani smo i na jedinstven i osjetljiv način s povijesnog aspekta. To se odražava u složenosti pregovora o granici Irske i Sjeverne Irske.

Stoga je nastavak programa ulaganja kao što su EFRR, ali i PEACE i INTERREG nakon Brexita, od iznimne važnosti. Smatram da odluka Ujedinjene Kraljevine da napusti EU ne bi smjela imati nerazmjerne negativne posljedice niti na jednu državu članicu. Važno je da EU iskoristi sva raspoloživa sredstva, uključujući i kohezijsku politiku, da pokaže praktičnu solidarnost i potporu za sve regije koje se osobito pogođene vanjskim izazovima, pa tako i Brexitom.

Kao malo, otvoreno gospodarstvo. Irsku je u određenoj mjeri osjetljiva na vanjske gospodarske šokove. No, prijetnje i mogućnosti vjerojatno su dvije strane iste medalje. Predviđanjem inovacija sljedeće generacije i odgovaranjem na njih, ispunjavanjem sofisticiranih i raznolikih potreba potrošača, nastavkom prodiranja na nova tržišta u nastajanju te očuvanjem konkurentnosti možemo na bolji način prebroditi krizu u jednom od područja trgovine.

Kad je riječ o sljedećem razdoblju financiranja fondovima ESI, iskreno se nadam da su poduzete sve praktične mjere kako bi se osiguralo što jednostavnije ostvarenje politike na terenu. Pri tome ćemo pomagati ostvariti veću učinkovitost za porezne obveznike EU-a i više pozitivnih ishoda na terenu. Time se na vrlo vidljiv način dokazuje stvarna europska dodana vrijednost i pokazuje građanima EU-a da Unija djeluje u njihovu korist.

Budući da je Irsku prepoznala vrijednost članstva u EU-u, spremna je izdvajati veću količinu sredstava za proračun EU-a – sve dok se time ostvaruje dodatna europska vrijednost. Radujem se bliskoj suradnji s kolegama iz ostalih

država članica te iz Europske komisije i Parlamenta kako bismo poboljšali politike i osigurali odgovarajuću raspodjelu sredstava u predstojećim godinama. To predstavlja zajednički napor u kojem je Irsku, imajući na umu povijest uspješnog članstva u EU-u, spremna i volja preuzeti svoj dio. ■

TOČKE PODATAKA: POVIJEST ULAGANJA REGIONALNE POLITIKE PO REGIJAMA ZA RAZDOBLJE 1988. – 2016.

Kao što je najavljeno u časopisu *Panorama br. 64*, 2018. obilježava se 30. godišnjica ostvarenja regionalne politike u skladu s pristupom programiranju na temelju zajedničkog upravljanja. Reforma iz 1998. donijela je važan pomak s financiranja na temelju projekta na pristup programiranju, uz veću ulogu nacionalnih i regionalnih tijela. Od 1998. došlo je do velikog napretka u strukturi Europske unije. U sklopu četiriju višegodišnjih proračunskih ciklusa EU-a (programskih razdoblja) došlo je i do razvoja područja primjene i opsega sredstava EU-a koja su namijenjena uklanjanju gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika.

Komisija je u travnju 2018. objavila najopsežniju evidenciju povijesti isplata Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda državama članicama i regijama 2. razine prema NUTS-u iz proračuna EU-a.

Koje odgovore nam daju ti podaci i kako ih možemo iskoristiti?

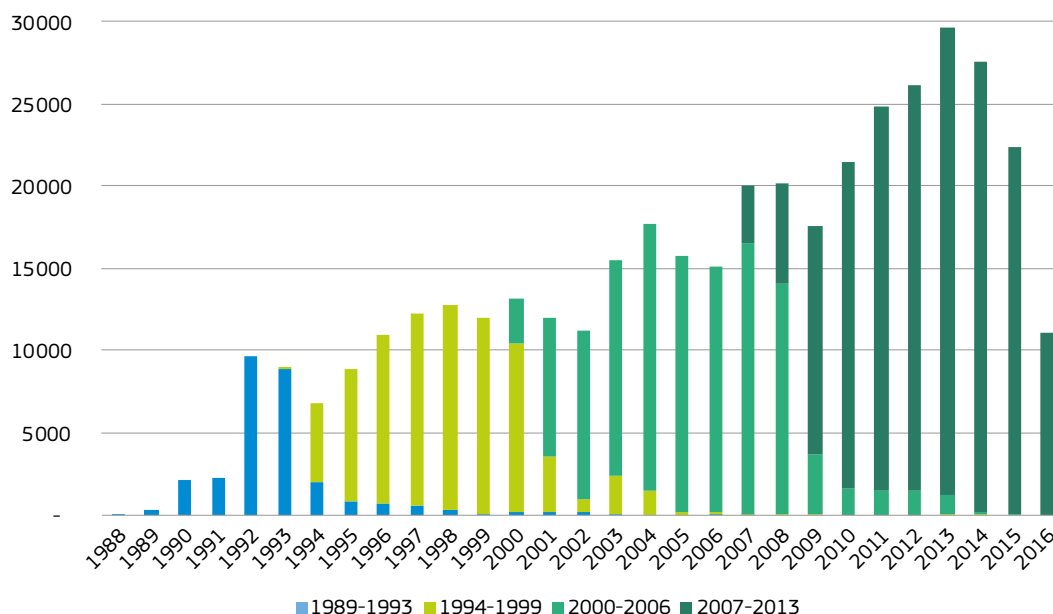
Podaci nam prvenstveno daju odgovor na zavaravajuće jednostavno pitanje: „Koliko je novca moja regija/zemlja dobila u sklopu regionalne politike?” Odgovor nam je sada dostupan zahvaljujući usklađenom prikazu godišnjih isplata EU-a koji regije 2. razine prema NUTS-u dostavljaju od 1998.

20 NAJVEĆIH KORISNICA ULAGANJA EFRR-A ZA RAZDOBLJE 1988. – 2016.

Plaćanja EU-a	milijuna EUR
1. Andaluzija, ES	22 000
2. Kampanija, IT	13 177
3. Norte, PT	13 075
4. Sicilija, IT	11 691
5. Attiki, EL	9 325
6. Centro, PT	9 104
7. Apulija, IT	8 838
8. Galicija, ES	8 336
9. Valencijska Zajednica, ES	7 448
10. Kastilja i León, ES	6 782
11. Saska-Anhalt, DE	5 975
12. Kalabrija, ES	5 957
13. Mazowieckie, PL	5 777
14. Lisabon, PT	5 642
15. Središnja Makedonija, EL	5 393
16. Kastilja-La Mancha, ES	5 350
17. Ekstremadura, ES	5 235
18. Istočna Makedonija i Trakija, EL	5 188
19. Tiringije, DE	5 090
20. Brandenburg, DE	5 046

Godišnjom analizom podataka pokazuje se i preklapanje programskih razdoblja: kako jedan program završava, a drugi počinje.

GODIŠNJA PLAĆANJA EFRR-A PO PROGRAMSKOM RAZDOBLJU (MILIJUNI EUR)

Koji su programi financiranja sredstvima EU-a obuhvaćenim ovim skupom podataka?

U skupu podataka nisu obuhvaćeni samo EFRR i Kohezijski fond, već i Europski socijalni fond i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, kako je prikazano u nastavku:

milijuna EUR	1989. – 1993.	1994. – 1999.	2000. – 2006.	2007. – 2013.
EFRR	28 640	77 736	122 012	180 547
ESF	N/A	N/A	66 003	71 000
KF	–	18 078	30 619	66 186
EFSJP/EPFRR	923	17 905	22 200	86 107
Sveukupan iznos	29 564	113 719	240 834	403 841

Koga će taj skup podataka zanimati?

Iako većinu građana taj skup podataka neće izravno zanimati, širok raspon dionika kohezijske politike smatrat će ga korisnim. Skup podataka do kraja svibnja 2018. pregledalo je više od 900 korisnika, a preuzelo ga je 100 istraživača i studenata.

Tim se podacima olakšava gospodarska analiza učinaka sredstava EU-a, omogućuje ispitivanje i poboljšavanje gospodarskih teorija te se njima može poboljšati razumijevanje mehanizama koji stoje iza regionalnog razvoja.

Kako su podaci prikupljeni?

Postojala su tri koraka:

- ☑ godišnja povijest plaćanja EU-a po programu dobivena je na temelju izvadaka iz računovodstvenog sustava Komisije.
- ☑ Zatim je savjetnik plaćanja po programu grupirao po regijama primjenom najboljih dostupnih informacija iz programa te procjenom regionalne raspodjele u slučaju kada nije bila dostupna detaljna raspodjela sredstava.
- ☑ Godišnja regionalizirana plaćanja EU-a zatim su dodatno obrađena primjenom tehnika modeliranja kako bi se izradila najbolja procjena trenutka kada su nastali stvarni troškovi koji su doveli do plaćanja EU-a.

Pojedinosti metodologija koje su se primjenjivale za regionalizaciju i modeliranje stvarnih troškova navedene su u izvješćima povezanim sa skupom podataka. ■

Potražite podatke na Otvorenoj podatkovnoj platformi ESI fondova: <http://europa.eu/wM48Cv>

Za koja pitanja smatrate da bi trebala biti obuhvaćena u budućim točkama podataka? Postoji li skup podataka koji biste željeli da postavimo na Otvorenu podatkovnu platformu ESI fondova? Ako postoji, pošaljite e-poruku na adresu: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Dobro upravljanje za kohezijsku politiku

Koliko je dobro upravljanje važno za ulaganja kohezijske politike? Koji su glavni izazovi s kojima se države članice i regije suočavaju u tom području i na koji se način mogu s njima bolje suočiti?

Bila su to glavna pitanja postavljena političarima, donositeljima odluka, istraživačima i praktičarima tijekom konferencije Dobro upravljanje za kohezijsku politiku održane 24. svibnja 2018. u Bruxellesu, a koju je organizirala Glavna uprava Komisije za regionalnu i urbanu politiku. Svi su se govornici složili da su glavni elementi svake uspješne javne politike dobro upravljanje, snažne i funkcionalne uprave te pozitivno poslovno okruženje. To pokazuju i nedavna ispitivanja i izvješća, počevši od 7. kohezijskog izvješća do najnovijih ispitivanja Svjetske banke i OECD-a.

Dobra uprava i razumno upravljanje ključni su i za uspjeh kohezijske politike kao glavne politike ulaganja EU-a. Zamjenica glavnog tajnika OECD-a, Mari Kiviniemi, u svojem je glavnom govoru izjavila: „Ispravno ulaganje u ovom trenutku smanjenog javnog ulaganja u Europskoj uniji iznimno je važno.”

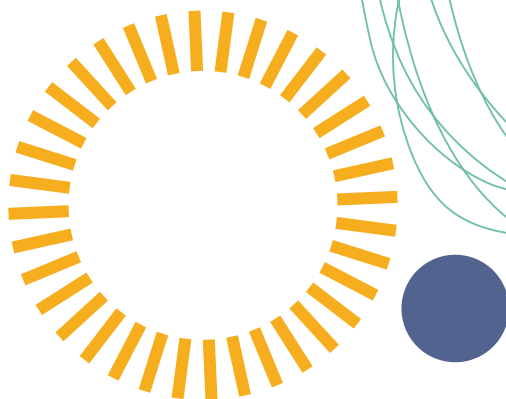
Govoreći u ime bugarskog predsjedanja Vijećem EU-a, potpredsjednik vlade, Tomislav Donchev, istaknuo je prijenos znanja između EU-a i nacionalnih uprava, kao i među samim upravama. „Zbog kohezijske politike sve se mijenja na bolje. Ona nije samo proces ulaganja, ona je za uprave proces učenja na svim razinama jer zbog upravljanja fondovima EU-a dolazi do novog mentaliteta, kulture i navika.”

Komisija ima važnu ulogu u svojstvu promotora i moderatora. Povjerenik za okoliš, pomorstvo i ribarstvo, Karmenu Vella, naveo je na početku konferencije već pokrenute inicijative za poboljšanje upravljanja i odgovornosti u fondovima EU-a.

Svo ostali govornici, uključujući potpredsjednika slovačke vlade Richarda Rašija, portugalskog ministra planiranja i infrastrukture Pedra Marquesa, poljskog ministra za ulaganje i razvoj Jerzyja Kwiecieńskog, predsjednika Odbora regija Karl-Heinza Lambertza i zastupnicu u Europskom parlamentu Constanze Krehl, složili su se da je za djelotvornost kohezijske politike potrebno njezino veće oslanjanje na transparentnost i sudjelovanje građana, visokokvalificirane stručnjake na čelu sa snažnim vodstvom usmjerenim prema budućnosti i rad u stabilnom institucijskom i regulatornom okviru. Daljnji je prioritet obuhvatiti i ojačati sve uključene aktere: socijalne partnere, obrazovne i istraživačke ustanove, javna poduzeća i organizacije civilnog društva.

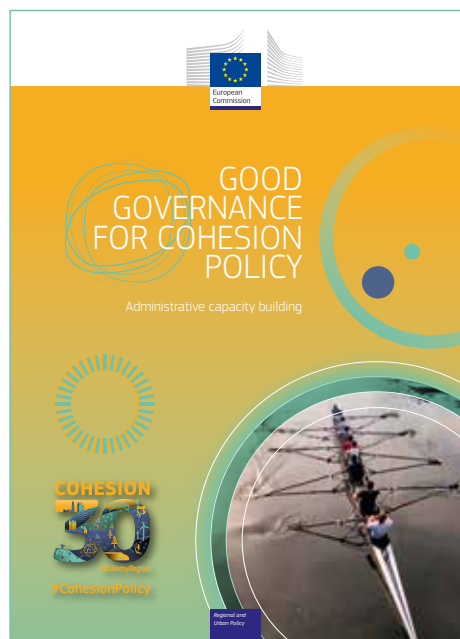
Glavni direktor Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku Marc Lemaître u svojem završnom govoru iznio je viziju Komisije u kojoj središnju ulogu imaju dobro upravljanje i razuman administrativni kapacitet te je nagovijestio određene važne nove inicijative u novo predloženom okviru usmjerene na poticanje država članica i regija da pojačaju svoje napore. One uključuju pojednostavljenu i ciljanu uporabu tehničke pomoći, strateške i sveobuhvatne planove s financijskim poticajima koji su povezani s postignutim rezultatima te jednostavnije kontrole za one programe u kojima upravljanje i kontrola dobro funkcioniraju.

Komisija je odabrala pet programa kohezijske politike koji će sudjelovati u novoj pilot-aktivnosti za administrativan kapacitet radi ispitivanja i razvoja rješenja za okvir razdoblje

nakon 2020. Transportna infrastruktura, program za okoliš i održivi razvoj u Grčkoj, regionalni program za Lubelskie u Poljskoj, regionalni program za Ekstrematuru u Španjolskoj, program Konkurentnost i kohezija u Hrvatskoj i program Regije u rastu u Bugarskoj primit će prilagođenu potporu Komisije i OECD-a kako bi se u novom proračunskom okviru poboljšalo upravljanje programima koji se financiraju sredstvima EU-a.

U nastavku smo odabrali tri druge inicijative s primjerima kojima se pokazuje na koji način alat TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, Sporazumi o integritetu i okvir kompetencija EU-a pridonose boljem upravljanju i djelotvornom ulaganju na terenu.

Brošura u kojoj su predstavljena glavna dosadašnja postignuća po pitanju izgradnje administrativnog kapaciteta i specifične potpore državama članicama i regijama dostupna je na <http://europa.eu/!Xh73cf>

UČENJE O RAZMJENI ZNANJA I DOBRE PRAKSE

Sustav stručne razmjene **TAIEX-REGIO PEER 2 PEER** omogućuje platformu na kojoj uprave u državama članicama EU-a mogu razmjenjivati iskustva o kohezivskoj politici. Njome se javnim službenicima odgovornima za ulaganja Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezivskog fonda (KF) pomaže da tijekom susreta stručnjaka, studijskih posjeta i radionica razmjenjuju znanje i dobru praksu s kolegama iz država članica.

Nacionalne ili regionalne uprave mogu zatražiti potporu u vezi s bilo kojom temom koja se izravno odnosi na EFRR/KF. Područja obuhvaćena prethodnim razmjenama u rasponu su od urbanog razvoja, gospodarenja otpadom i energetske učinkovitosti do tema kao što su inovacije i sprječavanje prijevara.

Sustav TAIEX-REGIO PEER 2 PEER dostupan je javnim upravama koje upravljaju sredstvima EFRR-a i KF-a, uključujući upravljačka tijela, posrednička tijela, tijela za reviziju, certifikiranje i koordinaciju te zajedničkim tajništvima za programe europske teritorijalne suradnje.

Ainsa u podnožju španjolskih Pireneja u Aragoniji

Uvid u revitalizaciju ruralnih područja

Izaslanici španjolskih regija Aragon, Kastilja i León te Kastilja-La Mancha, Euritanije u Grčkoj te hrvatske Ličko-senjske županije posjetili su u svibnju 2017. agenciju Highlands and Islands Enterprise (HIE) u Škotskoj u Ujedinjenoj Kraljevini.

Cilj tog posjeta bio je razmotriti rješenja razvojne agencije škotske vlade za prekid depopulacije i ostvarenje održivog lokalnog gospodarskog rasta u udaljenim gorskim predjelima te na otocima. Sve regije koje su sudjelovale u razmjeni suočavaju se sa sličnim izazovima: smještene su u nekima od najrjeđe naseljenim područjima u EU-u i imaju problem u vezi sa starenjem stanovništva, depopulacijom i gospodarskom stagnacijom.

Sve u svemu, sudionici su posjetom dobili bogato iskustvo i alate koje mogu iskoristiti kako bi poboljšali svoja gospodarstva i kvalitetu života u regijama koje su zahvaćene trendom depopulacije. Sada istražuju mogućnosti za buduća partnerstva, a kako bi potaknule raspravu u EU-u izradile su i izvješće „Uspješno suzbijanje depopulacije ruralnih područja na temelju novog modela ruralnog razvoja: Iskustvo agencije Highlands and Islands Enterprise”.

„Putem sustava TAIEX-REGIO PEER 2 PEER dobili smo iscrpne informacije o svakodnevnom radu javnih organizacija koje su odgovorne za socijalni i gospodarski razvoj regije gorskih predjela i otoka koja se prethodno suočavala s izazovima povezanim s depopulacijom i stagnacijom. Te su nam informacije omogućile širok raspon budućih zajedničkih inicijativa među regijama sa sličnim demografskim izazovima.”

Joaquín Palacín Eltoro, glavni direktor prostornog planiranja, Vlada Aragonije

Gastroenterologinja Bojana Gostej u kirurškoj ambulanti u bolnici Trbovlje tijekom provjere poboljšanja energetske učinkovitosti

SPORAZUMI O INTEGRITETU

Korupcija predstavlja veliki uteg za gospodarstvo i društvo. Javna nabava često se smatra žarišnom točkom korupcije. Kako bi se poboljšala transparentnost i učinkovitost javnog ugovaranja za projekte financirane sredstvima EU-a te povećala djelotvornost ulaganja EU-a na terenu, Komisija i organizacija Transparency International (IT) promiču Sporazume o integritetu. Inicijativa, koja je pokrenuta 2015., pomaže bolje zaštititi novac poreznih obveznika EU-a i povećati odgovornost javnih tijela i povjerenje u njih.

Pilot projekt „Sporazum o integritetu – kontrolni mehanizam za očuvanje sredstava EU-a” okuplja javna tijela, privatni sektor i civilno društvo.

Sporazumi o integritetu predstavljaju pravno obvezujući sporazum između javnog naručitelja, ponuđača i neovisnog nadzornika civilnog društva koji nadgleda provedbu i osigurava da

sve strane poštuju svoje obveze. Sporazumima se nastoji ojačati transparentnosti i odgovornost, učvrstiti povjerenje i ugled, uštedjeti novac te pojačati tržišno natjecanje na temelju bolje javne nabave. Osim koristi koje su očite, Sporazumima o integritetu mogu se potaknuti i institucijske promjene, kao što su veća digitalizacija, pojednostavljenje složenih administrativnih postupaka, bolje regulatorno okruženje te bolje upravljanje i administrativne usluge.

Ukupno je odabrano 17 projekata sufinanciranih sredstvima EU-a kako bi se u 11 država članica EU-a testirali Sporazumi o integritetu. Obuhvaćaju širok raspon sektora od istraživanja i inovacija do okoliša i kulture, od prometa i teritorijalnog razvoja do institucionalne izgradnje i zdravstvene skrbi. Osim toga, organizacija Transparency International i partnerske organizacije civilnog društva dionicima koji sudjeluju u Sporazumima o integritetu omogućuju osposobljavanje o suzbijanju korupcije, transparentnosti i izgradnji kapaciteta. ➤

Obnova bolnice ide u pravom smjeru

Korupcija u području javne nabave predstavlja ozbiljan problem. Slovenija se prethodno nalazila pod povećalom, osobito u područjima kao što su infrastruktura i zdravstvena skrb jer su bolnice bile loše izgrađene i opskrbljene opremom koja je bila skuplja nego što bi trebala biti.

Jedan od prvih potpisanih Sporazuma o integritetu bavi se tim pitanjima, pružajući pregled uvođenja mjera energetske učinkovitosti u Općoj bolnici Trbovlje, u blizini glavnog grada Slovenije, Ljubljane.

Ministarstvo zdravlja Slovenije udružilo se s organizacijom Transparency International Slovenija kako bi se osiguralo da su sve strane uključene u nadmetanje

„Našim Sporazumom o integritetu nastoji se povećati transparentnost postupka javne nabave i

pogođene zajednice uključiti u aktivnosti praćenja. Ako uspijemo ostvariti oboje, sigurni smo da ćemo poboljšati razine povjerenja javnosti u Sloveniji koje su među najnižima u EU-u. Time se može ostvariti pozitivan učinak na participativne i demokratske postupke te općenito na ustanove. Nedovoljnim poznavanjem javne nabave dodatno se potkrepljuje nepovjerenje – no, nastojimo to prevladati primjenom Sporazuma o integritetu.”

Sebastijan Peterka, koordinator projekta i istraživač,
Transparency International Slovenija

usmjerene na svoje društvene odgovornosti pružanja sigurnih, kvalitetnih bolnica za osoblje i bolesnike. Organizacija Transparency International Slovenija podiže svijest o Sporazumu o integritetu i razvija postupke kako bi se zviždačima osiguralo sigurno izvješćivanje, dok se od ugovaratelja očekuje da vjeruju u vrijednost Sporazuma o integritetu tako što će pokazivati poštene poslovne prakse.

Sporazum o integritetu predstavlja neprestani proces učenja: javni naručitelj poboljšava svoj kapacitet za vođenje zahtjevnih postupaka, a Transparency International Slovenija povećava svoj kapacitet za praćenje javne nabave i svoju sposobnost utvrđivanja rizika i nepravilnosti.

OKVIR ZA BOLJE REZULTATE

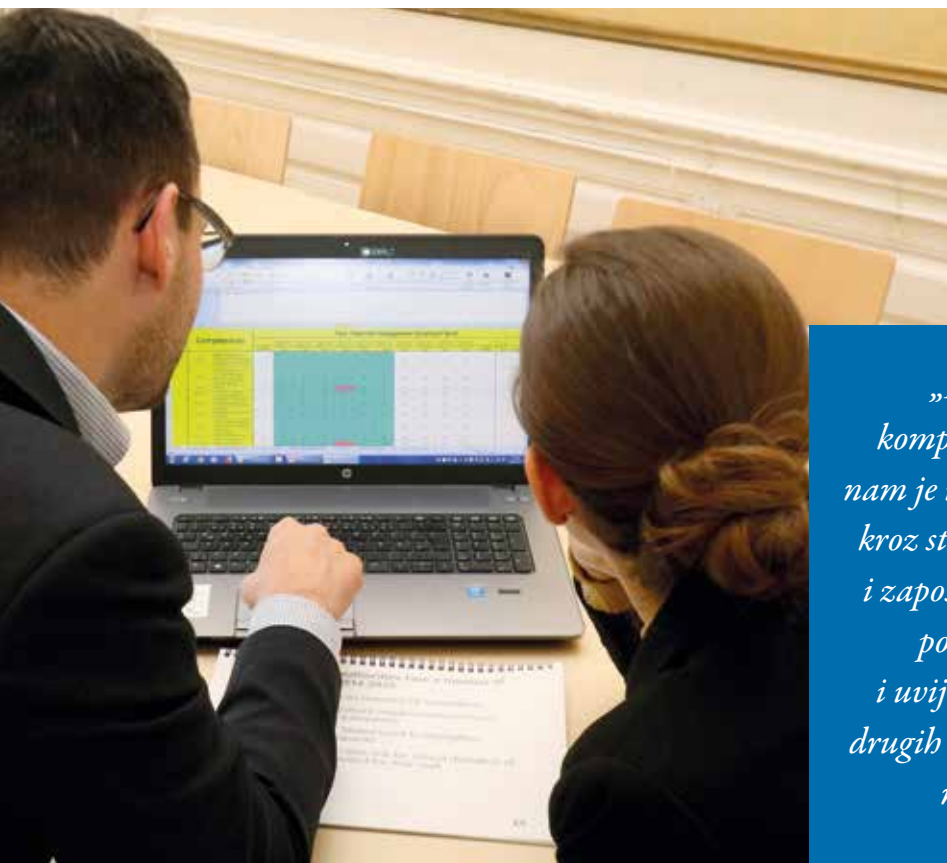
Tijela uključena u upravljanje Europskim fondom za regionalni razvoj i Kohezijskim fondom sada mogu odabrati sredstva koja će im pomoći povećati učinkovitost osoblja.

Okvir kompetencija EU-a može se iskoristiti u svrhu utvrđivanja vještina i znanja zaposlenika potrebnih za uspješno upravljanje sredstvima EU-a. Dostupan je nacionalnim tijelima za koordinaciju, upravljanje, certificiranje te reviziju, zajedničkim tajništvima i posredničkim tijelima. Komplementaran alat za samoocjenjivanje koji se temelji na mreži zaposlenicima omogućuje ocjenjivanje vlastite razine stručne osposobljenosti i njezinu usporedbu s ocjenama svojih nadzornika i ciljevima razvoja utvrđenima u Okviru. Uprave isto tako mogu pripremiti samoocjenjivanje kako bi izmjerile cjelokupnu učinkovitost i utvrdile područja u kojima je potrebno poboljšanje.

Rezultati samoocjenjivanja upotrebljavaju se u planu učenja i razvoja kako bi se zaposlenicima i ustanovama pomoglo popuniti nedostatke u kompetencijama. Planovi mogu uključivati osposobljavanje u učionicama i kroz rad, seminare i predstavljanje dobre prakse za osoblje te zapošljavanje novih talenata ili vanjskih izvršitelja radi veće učinkovitosti.

Primjena okvira kompetencija EU-a dobrovoljna je i Komisija nema uvid u podatke ili referentne vrijednosti. Sad je dostupno web-mjesto s informacijama na engleskom jeziku, a uskoro i na ostalim jezicima. Za pristupanje alatu uprave se mogu obratiti Glavnoj upravi za regionalnu i urbanu politiku.

„Primjena Okvira kompetencija pomogla nam je utvrditi odgovarajuću razinu znanja kroz strukturirani dijalog između voditelja i zaposlenika, kao i utvrđivanjem posebnih potreba u vezi s osposobljavanjem. Kao i uvijek, tijekom razmjene s partnerima iz drugih država članica imali smo mogućnost naučiti nešto o praksama upravljanja u drugim zemljama, usporediti ih s vlastitima i učiti na temelju iskustva.”

Markus Seidl, glavni direktor,
ÖROK-Secretariat, Austrija

Pokretanje promjena u austrijskom upravljačkom tijelu

Tajništvo Austrijske konferencije o prostornom planiranju (ÖROK) upravljačko je tijelo operativnog programa Ulaganje u rast i zapošljavanje u Austriji za razdoblje 2014. – 2020. Tajništvo je primijenilo Okvir kompetencija EU-a u pilot projektu koji je uključivao upravljačka tijela iz Bugarske, Estonije, Grčke, Mađarske, Poljske i Rumunjske.

Okvir je pomogao da se tijekom Austrijske konferencije o prostornom upravljanju ocijene postojeće vještine, utvrde potrebe za buduće osposobljavanje te podigne svijest o važnosti provođenja strukturirane analize zahtjeva u pogledu kvalifikacija.

Tijekom Austrijske konferencije o prostornom upravljanju rezultat alata za samoocjenjivanje pokazao se korisnim za izradu pojedinačnih profila zaposlenika. Detaljna rasprava o vještinama između zaposlenika i nadzornika dovela je do zajedničkog razumijevanja kvalifikacija svakog zaposlenika za njihove uloge. Zajedničkim utvrđivanjem nedostataka

u osposobljavanju omogućuje se da se opcije učenja više prilagode pojedinačnim potrebama i odgovornostima. U završnom izvješću predstavljeni su tečajevi osposobljavanja za osoblje i pojedinci u mrežama kojima se promiče znanje o provedbi fondova EU-a.

Informacije o umrežavanju potvrdile su strategiju upravljačkog tijela za poboljšanje svojeg korporativnog znanja o financiranju EU-a – od tada su se pridružili udruzi IQ-Net koja okuplja regionalne europske partnere kako bi poboljšali upravljanje programima Strukturnih fondova. ■

SAZNAJTE VIŠE

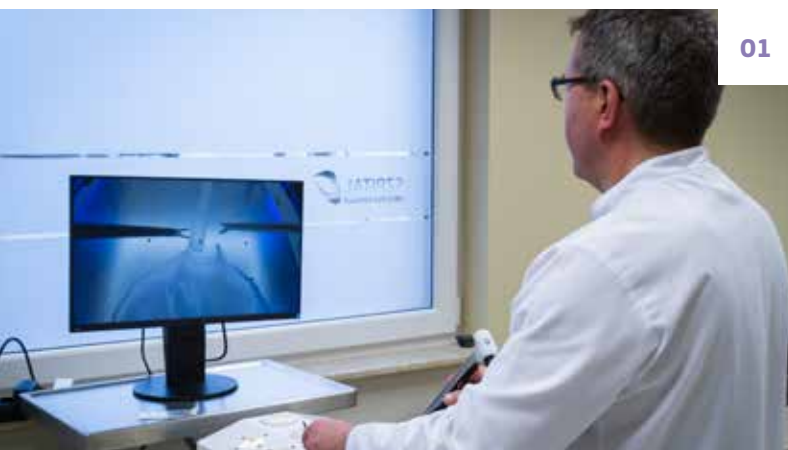
<http://europa.eu/!xX67bV>

ZABILJEŽENO FOTOAPARATOM U POLJSKOJ

Poljska trenutano veliki dio svojih sredstava EU-a za razdoblje 2014. – 2020. ulaže u promicanje inovacija kroz projekte koji imaju koristi od poljskih ambicioznih poduzetnika, kreativnih znanstvenika i naprednih objekata za istraživanje i razvoj. Projekti prikazani u nastavku dio su albuma „Poljske inovacije: korak u budućnost” i odabrani su kako kao inspiracija za nove inovativne ideje u EU-u.

04

01

05

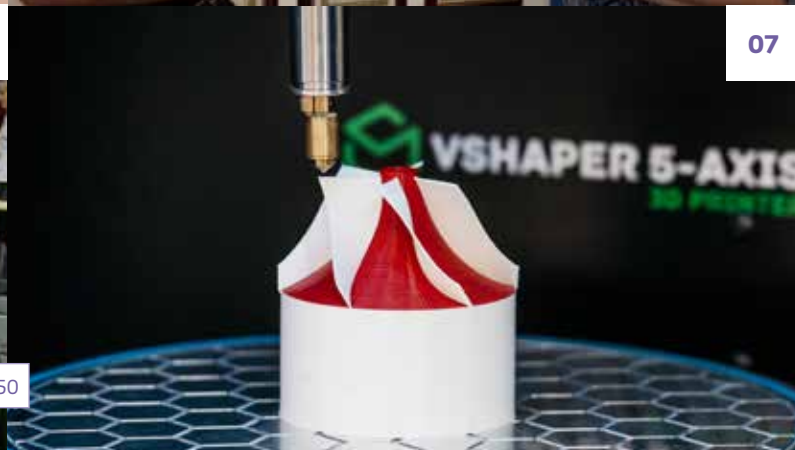
02

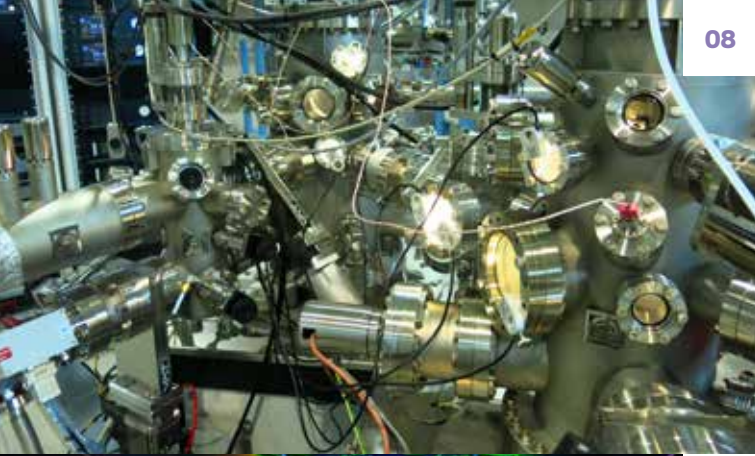
06

03

07

01 Liječnici i istraživači sa Sveučilišta Kazimierz Wielki u Bydgoszczu usavršavaju proizvedene umjetne organe.

02 Inovativna proteza za ruku koju je razvilo poduzeće sa sjedištem u Wrocławu jeftinija je i jednostavnija za popravak od konvencionalnih modela.

03 U projektu Sveučilišta za prirodne znanosti u Poznańu tehnologija dobne simulacije pomaže u dizajniranju sigurnog i udobnog namještaja za starije osobe.

04 Perovskitne solarne ćelije, tiskane na elastičnoj podlozi, lakše su, jeftinije za proizvodnju i njihova je primjena raznovrsna.

05 Korporativni ured Airly u Krakóvu upotrebljava senzore radi preciznog mjerenja i predviđanja kvalitete zraka te prikupljanje podataka koji se objavljuju na internetu.

06 Pametni premazi koje proizvodi poduzeće sa sjedištem u Opoleu suzbijaju gljivice i plijesan u zgradama, skladištima hrane i postrojenjima za obradu otpadnih voda, a imaju i niz drugih primjena.

07 Proizvođač iz Rokietnice dizajnirao je ovaj jedinstveni 5D pisač kojim se mogu izrađivati tehnološki zahtjevne komponente.

08 Projektom Baltic TRAM pružaju se kratkoročne usluge poduzećima diljem regije Baltičkog mora kako bi im se pomoglo poboljšati postojeće proizvode i unaprijediti nove.

09 Laserski sustavi koje je izradilo poduzeće sa sjedištem u Velikopoljskom vojvodstvu za vrijeme festivala ili događanja omogućuju osvjetljenje, vodene fontane i vatromet u umjetničkom okruženju.

10 Snažnim hidrauličnim ventilom ostvaruje se kontrola hidrauličnog protoka velike preciznosti u svrhu poboljšanja sigurnosti u kontrolnim sustavima zrakoplova.

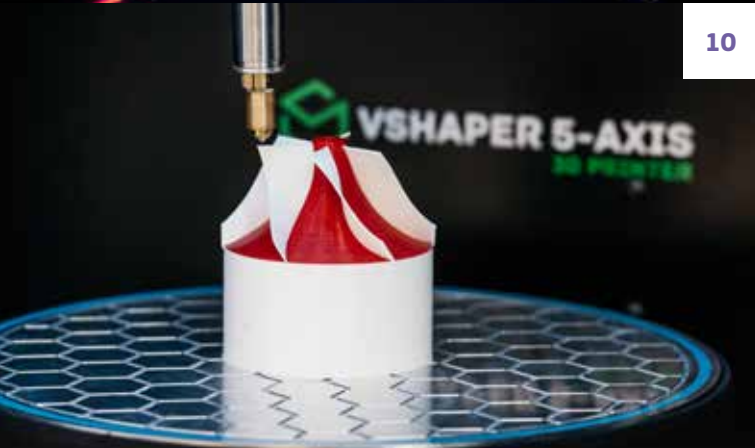
11 Proizveden u Varšavi, Triggo spaja najbolje značajke motocikla i automobila u laganom, okretnom i ekonomičnom električnom gradskom mikrovozilu s dva sjedala.

12 Inženjeri u Krakóvu koriste se podacima iz senzora i bežičnom komunikacijom kako bi razvili sustave za aktivnu sigurnost i pomoć vozaču te automatiziranu vožnju.

09

10

11

12

SAZNAJTE VIŠE

<https://bit.ly/2lvEHHH>

KULTURNA BAŠTINA

Oživljavanje vrijednosti iz prošlosti

Ukorijenjena u središtu europske bogate baštine i povijesti, kultura ima ključnu ulogu u pokretanju i omogućavanju inovacija, poduzetništva, turizma i socijalne uključenosti diljem Europe. Budući da se u EU-u obilježava Europska godina kulturne baštine 2018., za časopis *Panorama* odabrani su projekti iz različitih država članica kako bi se pokazalo na koji se način ulaganjem EU-a prošlost obnavlja za budućnost.

PROJEKT SCHWABENKINDER POVEZUJE AUSTRIJSKE, NJEMAČKE I ŠVICARSKÉ MUZEJE

■ Ukupno ulaganje: 1 679 430 EUR

■ Ulaganje EU-a: 1 007 658 EUR

Projektom teritorijalne suradnje obnavlja se prekogranična povijest istraživanjem života djece migrantskih radnika od 17. do 19. stoljeća. Web-mjesto, baza podataka i obrazovni program glavni su rezultati istraživača, a izložbe i popratni vodič za pješaćenje isto tako postaju magneti za turiste.

<http://europa.eu/!Wr33Kp>

ISTRAŽIVANJE BELGIJSKE PROŠLOSTI U RUDNIKU BOIS DU CAZIER

U ovom bivšem rudniku dogodio se jedan od najtragičnijih događaja u povijesti belgijske industrije kada je nekoliko stotina rudara izgubilo život za vrijeme razornog požara. Valonska regija u sjećanje na preminule obnovila je ugljenokop i izradila okruženje za postavljanje muzeja, radionica uživo, zračnog mosta i opservatorija koje postalo atraktivna turistička atrakcija.

<http://europa.eu/!Pj78Jd>

■ Ukupno ulaganje: 15 798 800 EUR

■ Ulaganje EU-a: 7 899 400 EUR

OTKRIVANJE TAJNI BUGARSKE TVRĐAVE PERISTERA

- Ukupno ulaganje: 1 524 003 EUR
- Ulaganje EU-a: 179 295 EUR

Arheološkim iskapanjem omogućeno je objedinjenje unutarnjih radova ove drevne vojne utvrde i kršćanskog hrama kako bi se dobilo povijesno mjesto koje je od interesa za lokalne mještane i turiste. Osim osiguravanja pristupa drevnim arheološkim nalazištima duž ceste zapadnih Rodopa, u sklopu projekta tvrđava je pretvorena u kulturni park i muzej na otvorenom u kojem se prikazuju otkriveni artefakti.

<http://europa.eu/uH99yP>

KOMPLEKSNA OBNOVA OSVAJA NAGRADU ZA EUROPSKU KULTURNU BAŠTINU

Projekt Kuks-Pomegranate dobio je 2017. za svoj rad na obnovi baroknog kompleksa i vrtova u regiji Kraljičin Gradac nagradu EU-a za kulturnu baštinu, nagradu Europa Nostra. Izgrađen početkom 18. stoljeća, ovaj lokalitet nevjerojatne povijesti, koji uključuje stambeni dio, bolnicu i ljekarnu, sada je obrazovni centar čiji je naglasak na fascinirajućim povijesnim, kulturnim i umjetničkim aspektima.

<http://www.europeanheritageawards.eu/winners/baroque-complex-gardens-kuks/>

- Ukupno ulaganje: 18 000 000 EUR
- Ulaganje EU-a: 14 200 000 EUR

PRAVOVREMENA OBNOVA ANDRONIKOVE HOROLOGIJE U ATENI

- Ukupno ulaganje: 772 481 EUR
- Ulaganje EU-a: 772 481 EUR

Poznat i pod nazivom Toranj vjetrova ovaj mramorni spomenik smješten je na sjevernom dijelu Akropolisa, a potiče s kraja 2. stoljeća prije Krista. U razdoblju 2014. – 2015. odvijali su se opsežni konzervatorski radovi na temelju opsežnog istraživanja primjenom najnovijih metoda ispitivanja i istraživanja. Spomenik i povezana umjetnička djela pojačani su, očišćeni i obnovljeni, a oko arheološkog nalazišta postavljene su rampe i šetalište kako bi se poboljšao pristup posjetiteljima s invaliditetom. ➤

<https://www.culture.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=1664>

OBLIKOVANJE KULTURE REGIJE SJEVERNOG BALTIKA

Projektom Zanati sjevernog Baltika nastoji se očuvati bogata tradicija umjetnosti i zanata duž granice Latvije i Litve, pružiti potpora poduzetništvu i privući turiste. Kroz mrežu od 10 centara zanata, od kojih je svaki specijaliziran za drugi zanat, obrtnici su dobili mjesto za rad, poučavanje, učenje, razmjenu iskustva i organizaciju radionica i izložbi. Posjetitelji mogu gledati obrtnike za vrijeme njihova rada, sami isprobati određene zanate i kupiti proizvode.

<http://europa.eu/!yf67tn>

■ Ukupno ulaganje: 1 574 102 EUR
■ Ulaganje EU-a: 1 337 986 EUR

POZORNO PRAĆENJE NIZOZEMSKJE FILMSKE KULTURE

■ Ukupno ulaganje: 3 872 950 EUR
■ Ulaganje EU-a: 1 471 721 EUR

Filmski institut EYE otvoren 2012. nalazi se na amsterdamskoj rivi može se pohvaliti površinom od 1 300 m² izložbenog prostora, četirima suvremenim filmskim dvoranama, digitalnom igraonicom, prostorom za radionice, suvenirnicom, objektima za hranu i piće te radnim prostorima. Ova najsuvremenija zgrada u svoje moderne prostore za prikazivanje, izložbe i događanja privlači 700 000 posjetitelja godišnje.

<http://europa.eu/!Yh97Mn>

PORTUGAL SE PONOSI NAGRAĐIVANIM PROGRAMOM URBANE REGENERACIJE

Inovativan i integrirani program urbane regeneracije preokrenuo je arhitektonski, kulturni i socijalni pad u portugalskom gradu Vila do Conde. Važan naglasak bio je na poboljšanju kulturne baštine integriranjem i obnovom važnih zgrada u povijesnom središtu – „Stupovi identiteta” – te njihovoj primjeni u aktivnostima koje se prvenstveno odnose na kulturu i kreativnost, a uključuju ključne regionalne i lokalne aktere.

<http://europa.eu/!Vw67wR>

■ Ukupno ulaganje: 18 289 329 EUR
■ Ulaganje EU-a: 8 874 716 EUR – RegioStars 2012.

ZAJEDNIČKI RAST NA TEMELJU RURALNIH TRADICIJA NA GRANICI ČEŠKE I SLOVAČKE

■ Ukupno ulaganje: 2 552 000 EUR
■ Ulaganje EU-a: 2 169 200 EUR

Očuvanjem narodnih tradicija, ruralnih svečanosti i kulturnih događanja došlo je do većeg kretanja i većeg broja partnerstva među češko-slovačkim zajednicama. S naglaskom na tradicionalne načine uzgoja te pripremu i degustaciju lokalnih proizvoda, projektom se pomoglo povezati lokalne zajednice s tradicionalnim načinima života regije. Nadalje, promicanjem kulturnog bogatstva područja inicijativa je privukla veći broj turista i potaknula lokalno gospodarstvo.

<http://europa.eu/!Vq99NW>

OBNOVA DUHOVNE BAŠTINE RUMUNJSKOG SAMOSTANA DRAGOMIRNA

- Ukupno ulaganje: 4 631 449 EUR
- Ulaganje EU-a: 4 004 569 EUR

Iako je samostan Dragomirna u sjeveroistočnoj Rumunjskoj obnovljen nekoliko puta, slike i freske ostale su netaknute. To se promijenilo kada je između 2010. i 2012. u sklopu ovog projekta došlo do obnove umjetnina primjenom vrlo sofisticiranih tehnika i tradicionalnih materijala. Ujedno je došlo i do modernizacije zgrada poboljšanjem njihove energetske učinkovitosti i unaprjeđenjem električne opreme, vodoopskrbne infrastrukture i instalacija za rasvjetu te popravkom krova i stolarije.

<http://europa.eu/!kf49bp>

RECEPT USPJEHA TALIJANSKIH I SLOVENSkih ŠKOLA

Lokalni proizvodi pripremljeni prema tradicionalnim receptima našli su se na jelovnicima učenika u devet osnovnih škola na granici Italije i Slovenije. U projektu P.E.S.C.A. koji promovira zdravu prehranu obrazovne aktivnosti primjenjivale su se za promicanje lokalnih i tradicionalnih jela u školskim blagovaonicama. Kroz razmjenu najbolje prakse i podizanje svijesti o lokalnim proizvodima i jelima ovaj uspješan projekt imat će svoj nastavak na temelju mreže od 12 lokalnih tijela u pograničnoj regiji.

<http://europa.eu/!Ry96CB>

- Ukupno ulaganje: 903 028 EUR
- Ulaganje EU-a: 767 574 EUR

NOVI POTICAJ ZA RURALNI I KULTURNI TURIZAM NA CIPRU

- Ukupno ulaganje: 5 403 691 EUR
- Ulaganje EU-a: 2 701 845 EUR

Revitalizacijom Kalopanayiotisa, koji dominira dolinom Marathassa u ciparskom planinskom lancu Troodos, ruralna zajednica i njezini sve stariji građani dobili su socijalan i gospodarski poticaj. Obnovom tradicionalnih struktura, starih kamenih staza i drevnih fasada, zajedno s pretvaranjem rezidencije Lavrentios u kulturni centar i centar za događanja, ostvarena je promocija ruralnog turizma tog područja u korist posjetitelja i lokalnog stanovništva.

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/cyprus/old-stones-and-new-life-in-kalopanayiotis

COHESIFY: izražavanje stavova regija

Utječe li kohezijska politika na način na koji građani gledaju na EU i poistovjećuju se s njim? Koliko se učinkovito politika prenosi javnosti? Ta i povezana pitanja činila su osnovu dvogodišnjeg istraživačkog projekta COHESIFY, čiji su konačni rezultati 26. travnja 2018. predstavljani donositeljima politika, ostalim dionicima kohezijske politike i znanstvenicima.

U proteklom desetljeću zabilježen je nagli pad, a potom i spori porast, broja ljudi koji imaju pozitivnu sliku o Europskoj uniji i vjeruju njezinim institucijama. Populističke i protueuropske stranke u usponu su, a u Ujedinjenoj Kraljevini održan je referendum od napuštanju EU-a. Pitanje je koju razliku čine politike EU-a, osobito kohezijska politika koja trenutačno predstavlja trećinu proračuna EU-a i provodi se na lokalnim i regionalnim razinama. Smatraju li ljudi da Europski strukturni i investicijski fondovi imaju velik utjecaj na njihove živote?

To je pitanje bila početna točka projekta COHESIFY u kojem se općenito proučavalo kako građani gledaju na kohezijsku politiku. Projektom je okupljen multidisciplinarni istraživački tim – predvođen Europskim istraživačkim centrom za politiku (Sveučilište Strathclyde u Glasgou) – kojim je obuhvaćeno osam sveučilišta i dva MSP-a. Tim je primijenio inovativan metodološki pristup spajanjem studija slučaja iz 17 pilot regija u 12 država članica, intervjua i razgovora dionika, telefonskih anketa u kojima je sudjelovalo 8 500 građana, međunarodnih analiza medijskog oblikovanja više od 8 000 članaka i više od 110 000 objava na društvenim medijima, kao i 47 fokusnih skupina koje su obuhvaćale 240 građana.

Prema riječima direktora projekta COHESIFY, profesora Johna Bachtlera sa Sveučilišta Strathclyde, glavni je zaključak sljedeći: „Izdaci kohezijske politike i komuniciranje o njoj čine stvarnu razliku u načinu na koji građani gledaju na EU i europsku integraciju te na mjeru u kojoj se poistovjećuju s EU-om. Ako donositelji politika EU-a žele promicati regionalno i lokalno poistovjećivanje s EU-om, jasno je da je kohezijska politika učinkovit instrument, ali samo ako je na ispravan način priopćena.”

Što misle građani EU-a?

Projekt je pružio jasne dokaze da kohezijska politika nema utjecaj na percepciju građana o EU-u i europskom identitetu. „Na temelju rasprave u fokusnim skupinama pokazano je da je znanje građana EU-a o kohezijskoj politici implicitno i površno. Građani prepoznaju važnost politike za rješavanje regionalnih razlika i poboljšanje kvalitete života, ali smatraju da su o tome neodgovarajuće obaviješteni. Žele imati veće pravo glasa kad je riječ o raspodjeli sredstava i njihovom upravljanju u svojoj regiji”, pojasnila je dr. Andreja Pegan sa Sveučilišta Trinity u Dublinu tijekom završnog događanja na Europskom odboru regija u Bruxellesu.

Iako kohezijska politika često nema izravan utjecaj na europski identitet građana EU-a, mnogi su podržali načela politike (osobito za smanjenje razlika u gospodarskom razvoju). Postoje i znatni dokazi o pozitivnim percepcijama utjecaja kohezijske politike na razvoj regije ili grada građana.

Prema riječima voditelja projekta COHESIFY, dr. Carlosa Mendez sa Sveučilišta Strathclyde, rezultatima ankete kojom je obuhvaćeno 8 500 građana ti se zaključci potvrđuju. „Građani su upoznati s projektima financiranim sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, a uočene koristi za život građana i razvoj njihove regije znatno pridonose načinu na koji se poistovjećuju s EU-om.”

Projektom je ujedno utvrđeno da na percepcije o EU-u, a osobito o kohezijskoj politici, utječu opseg financiranja te učinkovitost i dobro upravljanje.

Komuniciranje o kohezijskoj politici

Na temelju rezultata projekta COHESIFY pokazana je važnost razlikovanja izdataka EU-a na regionalnoj i lokalnoj razini – te važnost da građani uoče kako se tim izdacima rješavaju potrebe i izazovi u pogledu razvoja koji su za njih bitni. Građani trenutačno smatraju da nisu dovoljno obaviješteni o kohezijskoj politici, a donositelji politike priznaju da nisu stavljeni odgovarajući prioriteti na komunikaciju. U strategijama komunikacije trebalo bi staviti veći prioritet na obavješćivanje građana o projektima kohezijske politike kako bi mogli cijeniti doprinose EU-a u razvoju regije.

Iznenaduje činjenica da su istraživači otkrili da su tradicionalni mediji (osobito mali ekrani) i plakati među najučinkovitijim alatima komunikacije. Društveni mediji imaju manju ulogu nego što se to očekivalo. ➤

Kako se kohezijska politika prikazuje u medijima?

Drugi dio ispitivanja odnosio se na način na koji se kohezijska politika prikazuje u medijima. Analizirano je više od 110 000 medijskih članaka te objava i komentara na društvenim medijima. Profesorica Vasiliki Triga s Tehnološkog sveučilišta na Cipru pojasnila je sljedeće: „Okviri kohezijske politike zaista su pozitivni jer se u dvama dominantnim okvirima opisuju pozitivni gospodarski učinci kohezijske politike na države članice, kao i dominantan utjecaj na kvalitetu života građana.”

Analizom su otkrivene i teritorijalne razlike. Regionalni mediji pozitivnije prikazuju kohezijsku politiku, osobito po pitanju gospodarskih posljedica, dok se nacionalni mediji više usmjeravaju na negativne okvire kojim se kritizira način provedbe kohezijske politike.

COHESIFY

Trajanje: od veljače 2016. do svibnja 2018.

Vodeći partner: Sveučilište Strathclyde, Europski istraživački centar za politiku

Partneri: Srednjoeuropsko sveučilište (HU); Tehnološko sveučilište na Cipru; Tehnološko sveučilište Delft (NL); Old-Continent (BE); Milansko politehničko sveučilište (IT); Regio+ (ES); Sveučilište Trinity u Dublinu (IE); Sveučilište u Mannheimu (DE); Sveučilište u Varšavi (PL)

Program: Program za istraživanje i inovacije Obzor 2020.

Financiranje: 2,4 milijuna EUR

Kohezijska politika nakon 2020.

Ključne preporuke i rezultati projekta COHESIFY dostavljeni su donositeljima politike EU-a kako bi ih razmotrili za raspravu o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. i zakonodavnom paketu za kohezijsku politiku. Istraživanje je pokazalo da je kohezijska politika djelotvorna u promicanju pozitivne percepcije i poistovjećivanja s EU-om, ali postoji potreba da se u upravljanju potrošnje EU-a istakne decentralizacija, a ne centralizacija.

Ključni prijedlog projekta COHESIFY jest uvođenje participativnijeg pristupa programiranju fondova EU-a i komunikaciji o njima, a koji je usmjeren na građane, čime bi se temeljito promijenilo sudjelovanje građana i njihovo poštovanje kohezijske politike i EU-a. ■

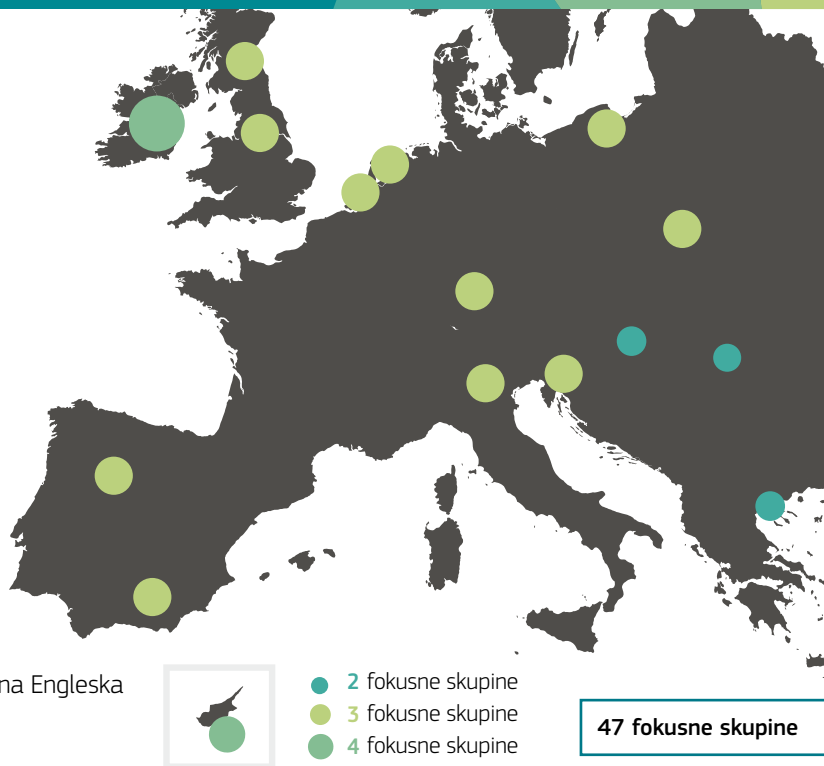
SAZNAJTE VIŠE

www.cohesify.eu

PITANJA O ZNANJU GRAĐANA O KOHEZIJSKOJ POLITICI, NJEZINU UTJECAJU I DOPRINOSU EUROPSKOM IDENTITETU

GDJE SMO VODILI RAZGOVORE?

- Cipar** – Cipar
- Njemačka** – Baden-Württemberg
- Grčka** – Središnja Makedonija
- Mađarska** – Nyugat-Dunantu
- Irska** – Sjeverna i Istočna
- Italija** – Lombardija
- Poljska** – Podkarpackie
- Poljska** – Pomorskie
- Rumunjska** – Zapad
- Slovenija** – Zapad
- Španjolska** – Andaluzija
- Španjolska** – Kastilja i León
- Nizozemska** – Flevoland
- Nizozemska** – Limburg
- Ujedinjena Kraljevina** – Sjeveroistočna Engleska
- Ujedinjena Kraljevina** – Škotska

S KIM SMO VODILI RAZGOVORE?

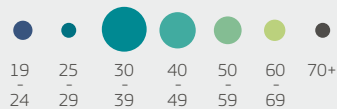
240 SUDIONICI

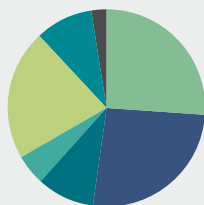
110 ŽENE

DOB

KAKO SMO PRONALAZILI SUGOVORNIKE?

- Snowball
- Društveni mediji
- Na lokaciji
- Oglasi na oglasnim pločama ili u novinama
- Anketa građana projekta COHESIFY
- Vanjski stručnjak
- Društvena mreža istraživačkog tima

PROJEKTI

NOVE ZAŠTITE OD POPLAVA ŠTITE VICENZU

**UKUPNO ULAGANJE
41 000 000 EUR**

**DOPRINOS EU-A
4 470 762 EUR**

Velik program obrane od poplava u regiji Veneto u sjeveroistočnoj Italiji dovršen je uz pomoć sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Radovima, potaknutima katastrofalnim poplavama koje su 2010. pogodile regiju, zaštitit će se grad Vicenzu i okolna područja.

Projekt je bio usmjeren na izgradnju ekspanzijskog bazena koji može zadržati 3 800 000 m³ vode uz rijeku Timonchio u Caldognu. Kada bi u prošlosti lokalni riječni sustav dosegao najvišu razinu, Vicenza, obližnja Padova i stanovnici riječne doline bili su izloženi opasnosti od ozbiljne poplave.

U bazenu se privremeno zadržava višak vode dok se kapacitet rijeke ne vrati u normalu. Nakon premašivanja najviše razine, odvodni sustav omogućuje pražnjenje spremnika vraćanjem vode od poplave u Timonchio. Otprilike 85 % ukupne količine vode od poplave može se isprazniti unutar 12 sati te 100 % unutar 24 sata.

Bazen za zadržavanje vode na rijeci Timonchio središnji je dio niza aktivnosti za zaštitu regije koji sam može smanjiti učestalost poplava u Vicenzi za 75 %.

Projekt za budućnost

Ekspanzijski bazen izgrađen je razdvajanjem tokova poplave na dva područja, što je omogućilo ograničavanje visine obala rijeke. Ukupna duljina obale koja graniči s bazenom i koja dijeli dva područja za prikupljanje vode iznosi 5,2 km, a čitav bazen obuhvaća oko 110 hektara.

Radovi su uključivali izgradnju odvodnih brana i kanala za povezivanje dvaju spremnika i odvodnju vode od rijeke Timonchio prema uzvodnom bazenu. Postavljena su dva mjesta prelijevanja za slučaj opasnosti, jedno za povezivanje uzvodnog bazena s nizvodnim i drugo za povezivanje nizvodnog bazena s rijekom. Nadalje, postavljeni su različiti nasipi kako bi se izjednačio tok bazena i ojačali korito rijeke i njezina obala.

Na temelju rezultata ispitivanja koje je provelo talijansko Sveučilište u Padovi, rad na dnu spremnika uključivao je i izgradnju 200 metara širokog, nepropusnog pojasa iza južne i istočne strane spremnika kako bi se ograničio prodor vode iz poplave u vodonosnik. Štoviše, jedan od ciljeva projekta bilo je omogućiti da se dijelovi bazena obrađuju kada nema poplave, dno spremnika nasuto je slojem od 50 cm zemlje.

Kao i kod bazena Torrente Timonchio, radovi na glavnom riječnom toku lokalne rijeke i njezinim pritocima uključivali su izgradnju dvaju sustava za zaustavljanje poplava u gradu Malou. Ovaj projekt obrane od poplava dovršen je 2016. godine i čini dio šireg niza mjera za ublažavanje poplava u regiji Veneto, uključujući izgradnju 10 drugih ekspanzijskih bazena. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://www.regione.veneto.it/>

PROJEKTI

BOLJA FRANCUSKA POVEZANOST S DIGITALNOM REVOLUCIJOM

**UKUPNO ULAGANJE
30 MILIJUNA EUR**

**DOPRINOS EU-A
8,3 MILIJUNA EUR**

Pokretanjem programa OISE THD 2013. u Francuskoj regija je prešla na sljedeću razinu telekomunikacija visoke brzine te je na taj način omogućena pokrivenost kućanstava mrežom ultra visoke brzine putem kabela od optičkih vlakana.

Kao dio Junckerova plana za rast i radna mjesta, u Digitalnom programu EU-a prepoznato je da je Europi potreban široko dostupan pristup brzom i ultra brzom internetu po konkurentnim cijenama. Francuska se obvezala da će do 2023. cjelokupno državno područje pokriti širokopoljnim internetom velike brzine, s naglaskom na tehnologiju FTTH. Cilj tehnologije FTTH jest poboljšati digitalne usluge za potrošače postavljanjem sljedeće generacije mreže optičkih kabela.

Francuska regija Oise, smještena sjeverno od Pariza u dijelu Hauts-de-France, bila je jedna od prvih područja Francuske koje je u ponudi imalo jedinstvenu uslugu putem programa TelOise Broadband (2004. – 2012.). Međutim, eksplozijom društvenih mreža, TV-prijamnika visoke rezolucije, videozapisa na zahtjev, mrežnih igrica, e-trgovine i razmjene podataka u poslovanju istaknuta je hitna potreba za sve većim brzinama i učinkovitim mrežnim vezama.

Šest godina prije roka

Optička vlakna omogućuju jedinstvenu vezu, bez ograničenja, koja je u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti današnje potrebe i usluge, kao i one koje se predviđaju u budućnosti. FTTH mreža temelji se na novoj lokalnoj petlji izrađenoj u potpunosti od optičkih vlakana te kojom se zamjenjuju petlja bakrenih telefonskih žica.

Rok za dovršetak projekta Oise Ultra-High-Speed, koji je dio teritorijalne strategije za digitalni razvoj, prvotno je bio kraj 2023. Međutim, nakon uspješnih razdoblja ubrzane aktivnosti, postavljanje optičkih vlakana bit će dovršeno do 2019.

Oslanjajući se na postojeću telekomunikacijsku infrastrukturu, dodatnih 10 000 kilometara kabela od optičkih vlakana bit će postavljeno ispod i iznad zemlje. To će u konačnici uključivati provođenje 300 000 veza – do fizičkih osoba, zajednica ili poduzeća – s troškovima koji se procjenjuju na 30 milijuna EUR.

Za razliku od drugih opcija, tehnologijom optičkih vlakana jamči se ista brzina svim pretplatnicima, neovisno o geografskoj lokaciji. Tom se tehnologijom omogućuju vrlo visoke brzine od 100 Mbps (megabita u sekundi) ili više, a što je 200 puta učinkovitije od ADSL-a i tehnologije 4G. Budući da i dalje ostaju pitanja u vezi s pokrivenosti i cijena, još je dug put do 4G mreže u ruralnim područjima u Francuskoj.

Od 2014. u Oiseu je postavljeno 176 324 telefonskih utičnica (priključaka). Samo tri općine u regiji od njih 631 nisu pristupile zajedničkoj udruzi Oise Ultra-High-Speed, koja počiva na postojećoj infrastrukturi zemlje, uključujući France Télécom, EFRR i TelOise.

Vjeruje se da će odabirom optičkih vlakana ultra velike brzine kao standarda budućnosti područje Oise biti bolje opremljeno za suočavanje s izazovima konkurentnosti i atraktivnosti te da će moći u potpunosti iskoristiti prednosti proaktivnog odgovora na digitalnu revoluciju. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://oise-thd.fr/le-programme-thd/le-projet/>

PROJEKTI

POVRATAK KUĆI MLADIH S INVALIDITETOM U BUGARSKOJ

**UKUPNO ULAGANJE
1 289 800 EUR**

**DOPRINOS EU-A
1 039 000 EUR**

Najsuvremeniji stambeni kompleks u općini Vratsa osigurao je siguran životni prostor za djecu i tinejdžere s mentalnim i fizičkim invaliditetom. Inovativni objekti osmišljeni su na način da zadovolje njihove svakodnevne potrebe te da podsjećaju na obiteljsko okruženje.

Cilj projekta Kompleks inovativnih stambenih rješenja (CSIAR) bilo je promicanje bolje društvene integracije mladih osoba s mentalnim ili fizičkim invaliditetom. Kao dio bugarskog cjelokupnog strateškog okvira za djetinjstvo i općinske strategije socijalnih usluga Vratse, projekt je bio usklađen s temeljnim ciljevima Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta.

Zahvaljujući znatnom ulaganju Europskog fonda za regionalni razvoj, u sklopu projekta CSIAR izgrađena su tri smještajna centra obiteljskog tipa i sigurna kuća u sjeverozapadnoj regiji Bugarske. U centrima se može smjestiti 50 osoba, pružajući im sklonište i skrb u obiteljskom okruženju osmišljenom za borbu protiv stigmatizacije s kojom se te mlade osobe često moraju suočavati.

Dizajneri su pazili da su svi aspekti smještaja koji se nalazi na najgušće naseljenim područjima Vratse, uključujući dizajn zgrada, uređenje okoliša i objekata, dobro prilagođeni kako bi se osigurala socijalna uključenost i sudjelovanje u životu zajednice stanovnika.

Briga i pažnja

Obiteljsko i skladno okruženje koje je posljedica navedenog isto je tako pomoglo tim mladim osobama olakšati pristup obrazovanju, zdravstvenim i socijalnim uslugama, a koje su sve specijalizirane i mogu se prilagoditi njihovim pojedinačnim potrebama.

Prema riječima Rozaline Georgieve, voditeljice projekta: „Smještajni centri i sigurna kuća obiteljskog tipa označavaju radikalnu promjenu socijalnih usluga namijenjenih djeci i tinejdžerima s mentalnim ili tjelesnim invaliditetom. Obje ove stambene usluge izraz su empatije i poštovanja dostojanstva pojedinca bez obzira na etničko podrijetlo, spol, invaliditet, dob ili društveni status.”

Projekt CSIAR bio je posvećen i ciljevima strategije Europa 2020. za zapošljavanje. Projektom je stvoreno 39 stalnih radnih mjesta u jednoj od najmanje razvijenih regija, a čime se zauzvrat pomoglo potaknuti razvoj područja. Vjeruje se da će se u budućnosti financijska potpora stambenom kompleksu osigurati na temelju državnih ili općinskih sredstava. ■

PROGRAM

8. – 11. LISTOPADA

Bruxelles (BE)

Europski tjedan regija i gradova

18. I 19. LISTOPADA

Sofija (BG)

7. godišnji forum EUSDR-a

20. I 21. STUDENOGA

Innsbruck (AT)

2. godišnji forum EUSALP-a

Više informacija o ovim događanjima možete pronaći u dijelu Program na *web*-mjestu InfoREGIO:
http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/events/

PRAVNA OBAVIJEST

Europska komisija niti bilo koja osoba koja djeluje u ime Europske komisije nije odgovorna za uporabu sljedećih informacija.

Luksemburg: Ured za publikacije Europske unije, 2018.

PDF: ISSN 2315-0823

© Europska unija, 2018

Ponovna upotreba dopuštena je samo uz navođenje izvora.

Ponovna upotreba dokumenata Europske komisije uređena je Odlukom 2011/833/EU (SL L 330, 14.12.2011., str. 39).

Za bilo kakvu upotrebu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala za koje EU nije nositelj autorskih prava, dopuštenje se mora tražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Časopis je tiskan na recikliranom papiru na engleskom, francuskom, njemačkom, bugarskom, grčkom, španjolskom, talijanskom, poljskom i rumunjskom jeziku. Dostupan je na 22 jezika na *web*-mjestu: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj izdanja finaliziran je u srpnju 2018.

Printed in Belgium

FOTOGRAFIJE (STRANICE):

Naslovna stranica: Profesorica Valeria Nicolosi © Trinity College Dublin
 Stranice 3. i 4.: © Europska unija

Stranica 6.: © CMMI; © i3S Installation; © RE-CEREAL; © ASTUTE; © CNSP

Stranica 7.: © CLIMACT; © SAVEMYBIKE; © VTT; © CEEC-Jena

Stranica 8.: © Varminsko-mazurska regija; © Moravsko-šleska regija; © Kastelo; © ReproUnion; © Državna agencija za razvoj obrazovanja; © Région de Bruxelles-Capitale; © Sefcarm

Stranica 9.: © Gmina Czarny Dunajec; © Muzej baštine Vista Alegre; © Iron Age Danube; © Nant Gwrtheym; © Regija Gozo

Stranica 10.: © Europska unija

Stranica 18.: Karin Wanggård © Peter Knutson; Iskra Mihajlova © Europski parlament

Stranica 19.: Luc Jahier © Europska unija; Karl-Heinz Lambertz © Europska unija

Stranica 20.: Karl-Heinz Lambertz © Europska unija; Magnus Bertsson © AER

Stranica 21.: © Eurocities

Stranica 22.: Stefano Bonacini © CCRE CEMR; Eleni Marianou © CPMR CRMP

Stranica 23.: Leo Williams i Vito Telesca © EAPN

Stranica 24.: Jana Hainsworth © Eurochild; Y.Vadastanin © Europski forum za osobe s invaliditetom

Stranica 25.: © BusinessEurope

Stranica 26.: A. Hunter i R. Huguenot-Noël © EPC

Stranica 27.: © CEE Bankwatch Network

Stranice 28., 29. i 30.: © Europska unija

Stranica 32.: © Thinkstock/mady70

Stranica 33.: © Thinkstock/evjafjallajokull

Stranica 36.: © Portershed © iStock/SolStock; Insight © Aidan Crawley

Stranica 37.: © Local enterprise © iStock/nd3000; aerogen © iStock/Steve Debenport

Stranica 38.: © Adapt Centre; Connect Centre © iStock/metamorphosis

Stranica 39.: © Vlada Irske

Stranica 44. i 45.: © Europska unija

Stranica 46.: © Manu Fernandez/AP Images

Stranice 47. i 48.: © Associated Press

Stranica 49.: © Ronald Zak/AP Images

Stranice 50. i 51.: 1., 5.: Janusz Tatariewicz © Ministarstvo ulaganja

i gospodarskog razvoja, Poljska; 2., 4., 9., 12.: Fotografije omogućili korisnici; 3.: Lukasz Matwiej © Ministarstvo ulaganja i gospodarskog razvoja, Poljska; 6.: Arkadiusz Ławrynowicz © Ministarstvo ulaganja

i gospodarskog razvoja, Poljska; 7., 10.: Maciej Rałowski © Ministarstvo ulaganja i gospodarskog razvoja, Poljska; 8.: Mateusz Wojtaszek © Ministarstvo ulaganja i gospodarskog razvoja, Poljska 11.: Franciszek Mazur © Ministarstvo ulaganja i gospodarskog razvoja, Poljska; Stranica 52.: © Bois du Cazier © Luc Viatour (<https://Lucnix.be/>) CC-BY-SA-3.0/CC-BY-SA-2.5

Stranica 53.: © Tvrdava Peristera © iStock/sjhaytov; Baroni kompleks i vrtovi u Kuksu © Gabriela Čapková; Horolion © Ministarstvo kulture i sporta, Grčka

Stranica 54.: © Rūme © Kaspars Sēlis; EYE Film Institute © Jvheratum/CC-BY-SA-3.0; Vila do Conde © iStock/THEGIFT777; Poljoprivredna gospodarstva na obroncima u Mijavi © Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Slovačka Republika

Stranica 55.: Samostan Dragomirina © Geboiu Dumitru Mihail/CC-BY-SA-3.0-RO; PESCA © iStock/DragonImages; Kalopanayiotis © Opcina Nikozija

Stranice 56. i 58.: © Cohesify

Stranica 60.: © Opcina Vicenza, Italija

Stranica 61.: © Oise Très Haut Débit (SMOETHD)

Stranica 62.: © Devan Dimitrov

OSTANITE U KONTAKTU

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
 #CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyregion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
 cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
 @CorinaCretuEU

Ured za publikacije

Europska komisija
 Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
 Komunikacija – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles
 E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu